

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 332

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József főherceg-ut 22. ■
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Szerda, szeptember 11.

Mai számunk főbb közleményei:

- Az ellenzék nem akar békét.
- A kulturpalota új költségei.
- Fél napig hadiállapotban.
- Elmebajos vasút-tervező.
- Tisza István kitüntetése.
- A szeptemberi közgyűlés.
- A pezsgőző tolvaj.
- A vörös sereg győzelme.
- Színésznőből masamód.
- Hofrichter főhadnagy válópere.
- Tarkaságok.

Döntöttek a vezérek.

Arad, szeptember 10.

Sietünk kijelenteni, hogy nem a vörösök és kékek vezéreinek döntéséről irunk azon a helyen, ahol nagyfontosságú kérdéseket szoktunk tollhegyre tűzni. Az aranygalléros vezérek harca nem olyan komoly jelentőségű, mint azoké a polgári stratégáké, akik ma délelőtt Budapesten a fekete néppárti körhelyiségben határoztak az ország nyugalmaról. Az egy táborba verődött érdektársaság, amely a „vezérlő-bizottság” helyett most az „intéző-bizottság” szerény cégerét öltötte magára, ma délelőtt összeült, hogy a béke felől cserélje ki egymás véleményét. A szemükben ravasz fény csillogott, de a mikor egymásra pislantottak, „a hazafiui lelkesedés lángja villant át tekintetükön”, — amint a koalíciós harsonák holnap hirdetni fogják. A tanácskozásuk rövid volt. És előre tudta mindenki, hogy mit határoznak. Hát ugyan Holló Lajostól, Polónyi Gézától, Zboray Miklóstól mit remélhetett

volna a nemzet? Ők márványszilárdságu következetességgel ragaszkodnak régi álláspontjukhoz: a nyári parlament határozatainak megsemmisítéséhez és Lukács Lászlónak, meg Tisza Istvánnak a fejéhez. (De úgy, hogy a fej törzs nélkül legyen.)

Igen, kimondták, hogy Lukács Lászlóval nem tárgyalnak. Ezzel, úgy látszik, azt kívánták dokumentálni, hogy hívek vezérükhöz, Justh Gyulához, akinek soha se adatott meg, hogy a politikai bölcsesség almájába harapjon. A mai határozattal követték azt az utat, amelyet Justh Gyula világított meg államrezont nem ismerő gondolkodásának vörös fényével. A vezért nem hagyják cserbe s szívesen türik a művelt világ kacagását is. Ők mégis következetesek maradnak Justh és Károlyi Mihály politikailag abnormalis gondolkodásához. Inkább álljon meg a parlament gépezete, de ők nem engednek logikátlan álláspontjukból, ha mindjárt Bismark jól ismert axiomáját — csak az ökor következetes, mert mindig szénát eszik — kell is cipelni tarsolyukban.

„Amíg Tisza István és Lukács László állásukat el nem hagyják, addig a kibontakozást kizártnak tartja a szövetszert pártok intéző bizottsága. „Ezt olvassuk a ma délben meghozott határozatban s ez dönti el a béke sorsát. Mert ugyanekkor azt is közlik a félhivatalos lapok, hogy a király Lukács Lászlónak, meg Tisza Istvánnak a legmagasabb kitüntetések egyikét adta. Olyan kitüntetésben részesült ez a két politikus, amilyent csak a hazának legnagyobb szolgálatot teljesítő férfiak szoktak kapni az

uralkodótól. Ez a bizonyosága annak, hogy a király nem is értékesnek, hanem rendkívülinek találta ama sikert, amelyet a munkapárt vezérei a fekezhetetlennek látszó kis csoport fölött arattak. Deesyék, Zborayék és a többi ifju állambölcsek, Apponyi, Andrássy és a többi kaméleon-politikusok figyelembe vehetnék ezt a rendkívüli körülményt. Megfontolhatnak ennek epochalis jelentőségét.

A felség számos jelét adta már annak, hogy helyesli azt, ami juniushban a parlamentben történt. Tegnap nyilvánosságra hozatta a Lukács Lászlónak juttatott kitüntetést, ma pedig a szövetszert koalíciós pártok szinte a korona ellen való tüntetés jellegével olyan határozatot hoztak, hogy Lukácscsal nem tárgyalnak. Tehát aki az uralkodónak kedves, azt politikai bojkottal sújtja Apponyi és Károlyi Mihály gróf. Emlékezzünk arra, hogy ez nem mindig volt így. Tudunk róla, hogy Apponyinak nem volt mindig külön véleménye a Ferenc Józsefénél. Különböző véleményei régebben is voltak már Apponyi Albertnak, de azokat oly raffinátnan tudta leplezni, hogy a felületes szemlélő azt hitte: a hosszú járatu politikus mindig azt akarja, amit a király. Az uralkodót azonban egy alkalommal helyesen informálták tanácsosai Apponyi alattomos színváltásairól és a király megtudta, hogy a lojalisnak hitt jezsuita-növendék milyen érzelmeket táplál. Emlékezzünk rá: egy udvari bálon a király fölényes mosolylyal mérte végig Apponyit és elment mellette anélkül, hogy a konvencionális kérdések bármelyikét intézte volna

A boldogság fátyola.

Irta: Ifjabb Jeszenszky Sándor.

Szomoruan ment az erdő felé. Egyedül, teljesen egyedül. Messze az otthontól, távol minden kedves ismerős arctól. A szülei házra mint egy elmúlt álomra emlékezett s tizenhatsz éves szíve rémegett a félelemtől. Gyermekekora nagy eseményei eltörpültek most előtte s a mit akkor komoly dolognak hitt, ma csakjátéknak, tréfának tűnt fel. Máskép képzelte az életet. Másmilyennek álmodta azt a percet, a mikor az életbe kilép. Azt hitte, a szabadság boldogság lesz és az most szerenszétlenné teszi. Milyen büszke volt, mikor erre a nagy fátelpre felvették gyakornoknak, s hogy elfogyott a merszi, mikor elérkezett az ősz s hazáról ide a messzi nagy hegyek közzé kellett jönnie. Milyen ridegek az emberek. A főnöke, a főerdész s a többiek nem mondták mikor megérkezett, hogy mennyire megnőtt, hogy megerősödött, mint otthon szokták az ismerősök. Azok csak hivatalos dolgokról beszéltek vele, azontul egy szót sem. A kis tót faluban nem volt senki, a kivel beszélgethetett volna. Érezte, hogy itt nem szereti senki. Azt hitte, hogy kiméletlen ellenségekkel van körülvéve, a kik csak addig kegyelmeznek neki, a mig kötelességet pontosan teljesíti. Nagyon félt és egész nap ott ült az erdőszéli kis fakulibában, a honnan a favágókat és fuvarosokat ellenőrizte.

Október vége volt. Az erdővel borított hegyeken s a néma völgyben már minden szinpompáját kiélte az ősz. Az őszi napsugarak bucsuztak a völgytől, mert tavaszig itt nem süt a nap. Elő-

szőr fátyolszerű köd borul a tájra, majd mind sürűbb lesz és márciusig csak derengő fényvel világít a nap.

Kíváncsian nézte az erdő széléről, mint emelkednek ki a földből, mint gördülnek le a hegyről a fehér ködfoszlányok s mint egyesülnek barnás gomolyagba. Már csak egy helyen süttött a nap, távol a falutól, egy ódon kastély vörös bádognetején csillogott. Arra felé nézett s a kastély felől egy lovas alakot látott közeledni. Fiatal leány ült egy nagy fekete lovon. A kastélyt is befonta a köd, az utolsó napsugár is eltűnt s a köd hőmpölyögve jött feléje s előtte vágatott a szőke nő. Eldobogott a pariba az erdei uton s ő málázva nézett utána. Visszament a kulibájába, melyet irodának csufoltak, meggyújtotta a piszkos petróleumlámpát, felvette bundáját és leült az asztalhoz, melyen ellenőrző ívek és egyéb irományok heverték szerteszét. Sirni szeretett volna, olyan árvának érezte magát.

Másnap is, harmadnap is megállt az erdő szélén és nézte a napsugártalan ködöt. A kastély már csak fekete pontnak látszott s minden nap közelebb és közelebb pillantotta meg a lovasnőt. Egy nap a kengyelcsizj kikapcsolódott. A ló megállt épen előtte. Ő odaugrott és megigazitotta.

— Köszönöm szépen, — mosolygott a nyeregből le egy szép szőke, úgy tizenhat esztendősnak látszó karcsu leány s ezzel tovább lovagolt be az erdőbe.

Ez az egyszerű „köszönöm szépen” volt az első két szó, amely barátságosan hangzott feléje, mióta ebbe a völgybe érkezett. Nagyon örült és

sokáig gondolkozott ezen a két szón. A leányt még egyszer sem látta ilyen közéről. Meglepte, milyen szép; ilyen szép nőt még sohasem látott.

Pár nap múlva meg is szólította a leány. Beszélgettek, kikérdezte, honnan jött, mikor érkezett s mi a dolga? Örömmel beszélt és a ló melletten menve messzire elkísérte. Nem mert felnézni, csak lopva tekintett fel néha új barátójére. Nagy zavarban volt, érezte, hogy az arca lángol. Egy alkalommal a leánynak megmutatta a fátelpeket. A lovat kantárszáron vezették. A leány minden iránt érdeklődött. A szemle után felségitette a lóra. Kis lába egy pillanatra tenyerében pihent. Mielőtt ellovagolt, megkérdezte, hogy látja-e holnap?

Ezután már várta az erdőszélen minden nap. A leány leugrott a lóról és beszélgetve mentek tova. Szemüket, figyelmüket nem zavarta semmi és senki. A köd beborította őket s a hatalmas fák is fantasztikus formákban mosódtak el.

Egy nap lehullott a hó. A köd azért tartotta magát. Aznap korcsolyázva haladtak együtt a kiöntött erdő alatti réteken. A fiu kezdett magához térni. Már nem érezte magát árvának, sőt ha megengedték volna, hogy hazamenjen, talán el se ment volna.

Egy csikorgó hideg napon kis karácsonyfával suhant a leány a jégen a találkozóhely felé. A fiu majdnem sirt, úgy meghatotta ez a gyöngédség. Este már nem bántotta az egyedüllet, mikor a gyertyákat a fán meggyújtotta. Mintha minden gyertyafényből a leány szeme sugárzott volna.

Mint álomban, hol a levegőt boldogság tölti ki, olyan szépnak látta életét. Az érdeklődés, majd

hozzá. A felség ezzel adta tudtára Apponyinak, hogy átlát szövvényes politikai cselvetéseit. Ekkor dőlt el Apponyi hovatartozandósága. Ez az udvari bál fordulója volt Apponyi politikai pályájának. Ekkor lett az aulikus hatvanhetes vezérből dühös ellenzéki és ezóta fujja a hazafias melódiákat. Az udvari bálba, mint lojális hatvanhetes ment Apponyi, de ellenzéki vezérként jött ki. És ettől fogva lett ő nagy támasza az addig gyöngye függetlenségi politikának, amely ime a fölfordulás útjára akarja sodorni a nemzetet. Ez eredményezte aztán, hogy Apponyi most Lukács fejét követeli. Igen, mert Lukácsot kitüntette a felség, Apponyit pedig megszólításra sem méltatta — egy évtizednek előtte. Ez a titkos rugója Magyarországon az ujkori demokrata politikának, amelynek az Apponyi Albertek a zászlóvivői.

Az ellenzék nem akar békét.

— Az intéző-bizottság ülése. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, szeptember 10

A szövetkezett ellenzéki pártok intéző-bizottsága ma tartotta első tanácskozását a nyári vakáció után, hogy állást foglaljon a politikai helyzettel szemben s egységes megállapodásra jusson az ellenzék további magatartása dolgában.

A bizottság tagjai délelőtt tíz órára gyűltek össze a néppárt dunaparti körhelyiségében. Megjelentek a tanácskozáson: a Kossuth-párt részéről Kossuth Ferenc, Apponyi Albert gróf, Mezőssy Béla, Désy Zoltán, Szentiványi Árpád, Sággy Gyula és Zlinszky István; a Justh-pártból: Földes Béla, Holló Lajos, Bakonyi Samu, Eitner Zsigmond, Lovász Márton; a néppártból: Zichy Aladár gróf, Molnár János, Szmracsányi György, Zboray Miklós és Huszár Károly; a pártonkívüli függetlenségi csoportjából: Polónyi Géza, Károlyi Mihály gróf, Károlyi József gróf; a kiszegapárt képviselőjében Szabó István. A tanácskozáson a házigazda: Zichy Aladár gróf elnököl.

Mielőtt a bizottság tagjai a bizalmas értekezletre visszavonultak volna, az újságírók kérdéseire többen nyilatkoztak a bizottság várható határozatáról.

Nyilatkoznak a vezérek.

Mezőssy Béla kijelentette, hogy az ellenzéknek nem szabad megelégednie azzal, hogy a képviselőházban az eddigi eszközökkel folytatja a harcot a kormány és Tisza István ellen. Át kell vinni a harcot a delegációba is, miután előrelátható, hogy a kormány a parlamenti küzdelmet a Ház elnapolásával próbálja majd lehetetlenné tenni. Ha az ellenzék a delegációban is fölveszi a harcot, végzetes kellemetlenségeket okozhat a kormánynak. — Én a magam részéről — mondotta Mezőssy — indítványt fogok tenni ilyen irányban az intéző-bizottság előtt is.

Károlyi Mihály gróf azt hangoztatta, hogy szerinte az intéző-bizottságnak közzé kell tennie már most egy olyan tartalmu határozatot, amely szerint Lukács és Tisza távozása nélkül az ellenzék még béketárgyalást sem kezdhet. A taktikáról a bizottság most nem fog határozni, azt majd az utolsó pillanatban, közvetlenül a képviselőház első ülése előtt fogják majd megállapítani.

Holló Lajoshoz azzal a megjegyzéssel fordult valaki, hogy Justh Gyula remélhetően csak fizikailag fog hiányozni a mai tanácskozásból, harcias szelleme azonban jelen lesz.

— Így lesz kérem, — felelte Holló — de a harciaság mellett nekünk szükségünk van a helyzet komoly megfontolására is. Én nem csinállok belőle titkot, hogy a választójog dolgát fontosabbnak tartom a személyi kérdéseknél.

Szabó István a gazdapárt nevében megcáfolta azt a híresztelést, mintha a kizsgadók meg akarnák szakítani a szövetkezett ellenzékkel való további együttműködést.

A bizottság tagjai ezután a klub tanácskozó termében gyűltek össze. Először beszámoltak egymásnak a nyár folyamán rendezett agitáció sikeréről s elhatározták, hogy most ezt fokozottabb erővel folytatni fogják, már közelesen az ország minden nagyobb városában népgyűlést tartanak. Ezekre a gyűlésekre mindjárt ki is jelölték a pártok szónokait. A bizottság ügyvezetője, Zboray Miklós előterjesztette a nyár folyamán érkezett üdvözlőleveleket, közöttük több amerikai magyar egyesületét is.

Az ellenzéki deklaráció.

A bizottság tanácskozása fél kettőkor ért véget a következő határozattal:

A szövetkezett ellenzéki pártok intéző-bizottsága egyértelműen kijelenti, hogy mindaddig, míg

a képviselőháznak ez évi június hónap 4-én tartott ülésében és az azóta lefolyt időszakban a képviselőház elnöke, a kormány és a többség által elkövetett jog- és törvényellenes cselekmények megfelelő formában orvosolva nem lesznek, a parlament rendes működését lehetetlennek tartja. Kijelenti továbbá, hogy a törvénytelenül létrejött házszabálymódosítást kötelezőnek el nem ismeri és annak magát alá nem veti. Kimondja végül azt, hogy míg Tisza István gróf és Lukács László, akik e tényekért a teljes felelősséget viselni kötelesek, állásukat el nem hagyják, a kibontakozást kizártnak tartja.

A választójogi reform haladéktalan megalkotását az ellenzék a béke elengedhetetlen feltételének tekinti. Azokhoz a megállapodásokhoz, amelyek az ellenzéki pártok idevonatkozóan létesítettek, a leghatározottabban ragaszkodik és eme keretek megszükitéséhez semmi szín alatt sem járul hozzá.

Ugyancsak a béke feltételének tekinti a bizottság a sajtószabadságon és a gyülekezési jogon esett sérelmek orvoslását és e szabadságjogok törvényes biztosítását.

Az intéző-bizottság fölkéri végül az ellenzéki pártok elnökségét, hogy e megállapodást a pártok gyűlései elé terjesszék és a hozandó határozatokat minden egyes párttagra nézve a párhűség oltalma alá helyezni sziveskedjenek.

Az intéző-bizottságnak ezt a határozatát a jelenlevő tagok valamennyien alá is írták.

Az összes ellenzéki pártok szeptember tizenhatodikán, hétfőn értekezletet tartanak és szeptember tizenhatodikán délelőtt tíz órakor ugyancsak újabb tanácskozást tart az intéző-bizottság is.

A harcias Károlyi Mihály.

Károlyi Mihály gróf az intéző-bizottság határozatáról így nyilatkozott:

— Ha én szövegeztem volna meg, két órával erősebb lett volna, de azt hiszem, így is pregnánsan jut kifejezésre az ellenzék álláspontja.

Beszámoló. Magyarlápósról jelentik: A kerület munkapárti képviselője, Illosvay Lajos ma tartotta beszámolóját. A képviselő indítványára a kerület bizalmat szavazott a kormánynak és köszönetét fejezte ki Lukács Lászlónak és Tisza Istvánnak.

a szeretet meleg sugarait érezte és szüntelen a leányra gondolt. Ábrándok, szövvényes mesék rajzoltak képzeletébe, amelyek közepéből mindig a leány szőkefürtű feje ragyogott feléje. Elválaszthatatlannak hitte őt magától.

Szerette volna azokat a terveket elmondani, amelyeket egyedülletében kidöngölt, de ha szemben állott a leánnyal, mindent elfelejtett.

Egy nap megindult a köd. Tavasz volt, március vége. Szelek jártak összevissza és tépdesték azt a ködfátyolt, mely elborította a völgyet. Elhatározta, hogy ma mindent meg fog mondani. Az erdő szélén találkozott. Szembeálltak egymással, megfogta a leány kezét s beszélni akart. Tekintetük találkozott; megint összezavarodott minden a fejében. Némán állottak így igen soká.

A napsugár diadalmasan szagatta szét a fehér ködfátyolt s egymásután tűntek elő a hegyek körvonalai. Már csak egyes foltokban takarta e fátyol a vidéket.

Egy napsugár reájuk esett. A leány féltékeny kihuzta kezét a fiu kezéből, némán a lovához ment, felült reá és elvágtatott. A fiu mozdulatlanul állott s nézett utána. Szemben vele, a völgy tulsó oldalán egy hatalmas kastély ragyogott a tavaszi napsugárban, amelyet ő eddig sohasem látott a ködtől.

Szétfoszlott előtte pár pere alatt minden. Felnézett az égre, ahol apró fehér ködfátyoloslányok usztak délfelé. Mintha a boldogsága fátólának szétépett darabjai repülneek fölötté némán, hangtalan.

Csitrik

*

Olga: 15 éves, barna, fejlett kis leány. A kezeveteen elnyújtózkodik és nagyokat ásít. Nemsokára nyílik az ajtó és egy szőke, pufók arcú, mosolygós leányka tart feléje. Meg se mozdul a kezeveteen és egykedvűen szól a vendég felé. — Szervusz René.

René: (14 éves megtődve néz reá.) Hát te így fogadod az embert? Persze, minek is nyujtanád ide a kezedet.

Olga: Ugyan kérlek ne vedd ezt olyan tragikusnak. Gyere csak ide közelebb. Én most csupa truccból fekszem itt. Azt hiszem, hogy majd megpukkadok. Ne is csodálkozz hát, ha barátságatlan vagyok. Ismerhetsz más oldalomról is. Tudod, hogy nem szoktam ilyen lenni.

René: De hát mi bajod?

Olga: Késő estig el se mozdulok innen. Ugy teszek, mintha beteg lennék.

René: És miért teszed ezt?

Olga: Hogy a testvéremet pukkasszam. Akarom, hogy egészen elzöldüljön a méregtől... Most három óra van, ugye? Fél ötör jön a drágalátos udvarlója és ők majd korzózni szeretnének. Igen ám, csak hogy nem lesz korzózás nekik... Nem ám! Ezt majd én megmutatom. A mama ma le van kötve. Nagymosás van és ilyenkor nem mozdul a házból. Már pedig ha a mama nem megy velük, akkor ők se mehetnek. A mama

kihuzná a testvérem haját, ha egyedül merne sétálni azzal a „magas létrával.”

René: Milyen magas létrával?

Olga: Hát az udvarlójával. Most, hogy itt fekszem, kitaláltam rá ezt a nevet. Olyan hosszú, mint egy létra. Ezzel is pukkasztani fogom a testvéremet... És azzal is, hogy nem megyek velük korzózni. Mert a mikor a mama bejön és azt mondja, öltözzem és menjek velük, én olyan savanyu arcot fogok vágni, mintha citromot mutatnának elém. Persze a nővéremből valóságos kinematográf lesz, különféle színeket fog játszani, mert ő tudni fogja, hogy truccból fekszem, hogy nincs is semmi bajom. De még se mer majd összeszidni, mert a „magas létra” előtt mindig olyan, mint egy szolid kis bárány. Juj pedig de fog pukkadni.

René: Min vesztetek össze?

Olga: Az én testvérem egy utálatos teremtes. Mindig le pszt-ez engem. Tegnap Galamboséknál voltunk uzsonnán. Egy fess kadét került mellém. Juj de szép angolos bajusza van. Te olyan szép fiu! Csak látnád! Sokan ültünk az asztalnál és kicsit összeszorultunk. Olyan közel ültünk egymáshoz, hogy én tűzben voltam. Valami csodás parfümöt használ. És milyen körmei vannak. Mintha mindegyik külön-külön egy kis friss rózsaszínű bimbó lenne. Mire vége lett az uzsonnának az én szívem ugy zakatolt, mint egy valóságos gép. Aztán tudod mit tettem? Megmondtam a kadétnak, hogy tetszik nekem. Ej-

Elmebajos vasut-tervező.**Bűnügyi feljelentések egy mérnök ellen.**

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, szeptember 10.

A múlt hét vasárnapján jelent meg a hivatalos lapban, hogy a budapesti törvényszék gondnokság alá helyezte Kugler Mihály mérnököt, nyugalmazott Máv. felügyelőt. Érdekes karrier végére tett pontot ez a gondnokság alá helyezés. Kugler Mihály fővárosszerte ismert ember. Ahol fejleszteni, szepíteni akarták Budapestet, Kugler mindig ott volt. Káprázatosan szép, nagystilusú terveiről sokat irtak az ujságok. Városfejlesztési és vasutépítési terveivel a főváros hatóságai is foglalkoztak és ki is tudott eszközölni magának egész csomó előmunkálati engedélyt.

Mindig tervezett, mindig rajzolt és a vonalak imádása megbontotta agyrendszerét. Minden terve szép és komoly volt — ő akart villamost építeni a Svábhegyre — és egyik terve se valósulhatott meg. Ez nagyon elkésztette, az utóbbi hónapokban már valósággal buskomorra lett. Lassan-lassan elszokott a ceruzától, a rajztól. Az agya azonban zakatolt, munkára serkentette és megbomlott idegeivel most gyanus üzletekbe fogott. Az eredmény az lett, hogy megkárosított egy sereg embert, akik bűnvádi feljelentést adtak be ellene.

A főkapitánysághoz vagy negyven feljelentés érkezett Kugler ellen. Ötven-hatvanezer korona a szegény emberek kára. Hogy a beteg ember már mennyire nem volt ura eszének, bizonyítják ezek a feljelentések. Hajnal János 10.000 koronás károsodását panasolja, Füzesgyery Gyula asztalosmestert felügyelőként alkalmazta Kugler mátyásföldi házához. Fizetését nem adta ki, viszont elikkasztotta az asztalos hatezer koronáját. Megvette csödtömegeből a visegrádi téglagyárat és apróhirdetések útján alkalmazottakat keresett. A jelentkezőket mind megkárosította kisebb-nagyobb összeg erejéig. Sz. H.-nak bérbeadott egy idegen tulajdont képező vendéglőt és földet. Sz. H. kifizette a bérösszeget, s csak azután tudta meg, hogy nem az övé, amit megvett. Feljelentést adott be ő is Kugler ellen.

Az összes feljelentések ilyen és ezekhez hasonló vádak tartalmazzak. Súlyos, komoly vádak, amelyekért azonban már nem igen lehet

felelősségre vonni a szerencsétlen Kuglert. A törvényszéki orvosok megállapították, hogy elmebajos.

A kulturpalota**uj költségei.****A tanács előterjesztése a közgyűlésnek.**

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 10.

Arad város holnapi közgyűlésén ismét újabb ezreket kérnek a törvényhatóságtól a kulturpalota céljaira. Amint már megirtuk: a kulturpalota fenntartási költségeit részint a hangversenyterem, ruhatár és szuterén vendéglő helyiség 14.000 koronára kalkulált béréből akarják fedezni és ilyen ajánlatokat már be is szereztek.

Mielőtt azonban ezek az ajánlatok tárgyalhatókká lesznek, arról is kell gondoskodni, hogy a vendéglő helyiség csakugyan meg is legyen, tehát egy nagy teremből éttermet, konyhát, éléskamrát, söntést kell alakítani. Az átalakítás munkáit a mérnöki hivatal 16.000 korona költséggel tervezte, azonban időközben újabb munkák szüksége merült fel, úgy, hogy ma a tanácsnak összesen már 24.608 korona 30 fillér újabb kulturpalotai költség szükségét jelentette be Kovács Vince tanácsnok.

Az idáig százhetvenkétezer koronás többletkiadás tehát ismét megszorodik és a kulturpalota most már kerek kétszáz ezer koronával drágábban épül, mint az építési költségvetésben kiszámították. Ezt az újabb huszonnégyezer koronát a kulturpalotának új folyószámlaköléséből látta fedezhetőnek, de Varjassy Lajos polgármester és Kilyéni János főszámvevő felvilágosítása után a tanács abban állapodott meg, hogy az átalakítás költségeit a városi alapoknak visszafizetendő 200.000 koronából tartják vissza. Az alapoknak majd megtérül a 24.000 korona. Ugy kontemplálják, hogy a kulturpalotai helyiségek évi 14.000 korona béréből körülbelül 4000 korona jut a vendéglőre és ebből az évi négyezer koronából hat év alatt megtérül az átalakítás költsége.

Arról, hogy a nagy optimizmussal és fillérig pontosan kiszámított fenntartási fedezetbe beállított 14.000 korona bérösszegeből hat éven át 4000 koronát elvonnak az átalakítás költségének

törlesztésére, erről a tanácsban nem volt szó. Erre nem is gondoltak talán.

Am az átalakításon kívül berendezési költségek is lesznek: a vendéglősök ugyanis nem vállalkoznak arra, hogy a kulturpalotai vendéglőt be is rendezzék. Vendéglői székeket, asztalokat tehát hatezer korona költséggel a város szerez be és ezután az összeg után a vendéglős a beszerzési ár 6% kamatát fizeti majd. Ezt a 6000 koronát különben abból az újabb 25.000 korona állami segélyből fedezik, amelyet a kultuszminiszter 1914-ben fog folyósítani, nem ugyan vendéglősberendezésre, hanem a kulturpalota szorosán vett belső berendezésére.

Ebben az értelemben tesz előterjesztést a tanács holnap a közgyűlésnek a kulturpalota újabb kiadásairól.

Fél napig hadiállapotban.**A huszadik hadosztály aradi tábori élete.**

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 10.

Tizenkét óra hosszat tartott a hadiállapot Aradon: tegnap délután hat órakor áradtak be a Zarándról bevonuló csapatok és ma hajnali hat órakor tovább vonultak a pécskai határ felé, hogy csatlakozzanak a kék sereg zöméhez. Éjfél után fél háromkor fújták meg az első riadót, amely a hadosztály elővédjének szólt. Két perccel a kürtző elhangzása után rohanva-rohantak elő a házakból az álmos, félig kipihent bakák, ut közben kapkodva vállukra a fegyvert, köpenyt, felszerelést. Sorakoztak, a szomszédos utcákból az elővéd lovasai bukkantak fel és negyedóra múlva már neki vágott a kis csapat az éjszakai kának.

Ugyanebben az időben fejezte be működését a városháza tornyán berendezett fénytávíró, amelynek fehér reflektor fénye hosszabb-rövidebb időközben megszagatva tagolta az aradi hadosztály izenetének betűit a kék sereg távoli, Pécskán vagy még meszebb időző előőrsei számára. A fénytávíró három óra előtt leszerelték és szerkeze téve elszállították az elővéd után induló csapatokkal.

A házakban elszállásolt csapatokat ugyanis fokozatosan keltették fel és félóránként újabb zászlóaljok sorakoztak indulóra. A Gájban beszál-

gondoltam magamban, az az igazi szerelmi hős, aki szabadon nyilvánosságra hozza gondolatait. A kadétnak nagyon megtetszhettem én is, mert a másik percben már titokban megfogta a kezemet. Közbe kiosontunk az erkélyre. Már sötét volt. A kadét mindig közelebb jött hozzám és egyszerre csak átkarolta a nyakamat. Jaj René, de finom volt ez... És én a vállára hajtottam a fejemet és azt mondtam neki: „Tudja mit? Meg is csókolhat...” Ekkor hirtelen hátrafordultam. Ugy véltem, mintha valaki a hátam mögött állna. Csakugyan, a sötétben is mindjárt felismertem a testvérem körvonalait. Mikor hazajöttünk Galamboséktól, a testvérem pofon ütött, és azt mondta, hogy én egy züllött erkölcsű nő leszek, ha így folytatom. Mit szólsz ehhez? Hát nincs megörülve? Mintha ő különben cselekedett volna. Hiszen a Sándor bátyám barátjai mind sorba csókolták őt. Aztán még ő mer beszélni.

René: sóhajta. Ja kérlek ez nincsen más-kép. A kinek nagyobb leány testvére van, az mind hasonló sorsra van kárthatva. Hidd el egy kő esett a szivemről, hogy Blankánk férjhez ment. Két hónap óta künn van a házból, egy új élet szállt belém. A Pista mind haza a lakásunkba cimezi most már a leveleit. Eddig a főpostára kellett járnom, ez nagyon fáradságos dolg volt és mindig attól tartottam, hogy meglát valaki. De így! A mióta Blanka nincs otthon, más az élet. A mama olyan rövidlátó, hogy én előtte hagyhatom Pista összes leveleit, még csak egy betűt se tud kiböngészni belőlük, mert Pista

írását csak én tudom elolvasni. És ily módon a mamának bedisputálom, hogy a leveleket egy barátom írja.

Olga: Bár csak már vinné az én testvéremet is a „magas létra”. Elvégre már épen itt az ideje, hogy mehetne. Nem is annyira saját maga miatt, mint miattam. A Roboz Nelli már menyasszony, pedig csak egy évvel idősebb, mint én. Én is úgy számítom ám, hogy 1 év múlva férjhez megyek. Miért ne mehetnék férjhez? Mindenkinek azt hiszi rólam, hogy már 17 éves vagyok. Azt mondják, hogy tullejtett vagyok. A mama ilyenkor mosolyog és azt mondja nagy naivan: „Igen nagyon fejlett testileg, de a lelke még egész — gyerek”. Ilyenkor szeretném a mama szájára tenni a kezemet, hogy nem igaz és nem igaz...

René: Szép vőlegénye van Roboz Nelinek. Tegnapelőtt láttam őket a korzón.

Olga: Irigylem Roboz Nellit. Irigylem őt teljes szíveimmel. Istenem de jó neki (sóhajta).

René: Láttad volna csak a harisnyáját! Mintha csak egy ragyogó selyem hálót feszítettek volna a lábára. Már butonja is van.

Olga (hirtelen, titokzatosan): Még ma este írok a kadétnak. Tudom a címét. Randevut adok neki. Majd idehaza azt mondom, hogy hozzád megyek és ha esetleg későn jönnek haza, megmondom, hogy a szobaleánytok egész a kapuig kísért.

René: Nagyon tetszik neked a kadét? Mondd, mondó Olga nem ismerhetném meg én

is? Ha randevut adsz neki én is veled megyek, jó?

Olga (nagyot nyel és elsötétül a tekintete): Nem jó! Nézd édesem, az furcsa, ha egy kadéttal két leány találkozik... Az furcsa... és... mit gondolnának az emberek...

René: Furcsa az, amit most te mondasz. És furcsa a te nézésed. És furcsa, hogy te randevut adsz egy kadétnak, de az nem furcsa, ha két leány találkozik vele.

Olga: Ne sértteges. Kikérem magamnak. Ilyen a jó barátom. Már is piszkálsz...

René (sértődötten): Igen, igen, ilyen a jó barátság. A te barátságod. Finom alak vagy, mondhatom. Irigy vagy, félted a kádétot. Nos jó, csak takard el tőle jól mindenkinek elől. És vigyázz, hogy olyan utcában találkozzatok, ahol senki sem lát... És jó sötét legyen. Mint ott az erkélyen...

Olga (kitörő haraggal): Elég legyen ebből a gunyoidásból. Te is pukkadsz. A kadét miatt pukkadsz. Te vagy az irigy, te kétszínű macska.

René (Kapja a kabátját, a kalapját idegesen szurja a fejére és a dühtől csak úgy reszket a hangja. Az ajtóhoz rohan). Aztán nagyon sötét utcát válassz ki. Még sötétebb legyen, mint ott az erkélyen...

Olga (telugrik). Te nevetlen pulyka, hallgass. Örök harag. Szégyeld magad...

René: (becsapja az ajtót, de egy pillanat múlva újból felnyitja és bedugja a fejét.) És adja az isten, hogy ott is rajta kapjon a nővéred...

Lia.

A vörös-sereg győzelme.

(Vége a hadgyakorlatnak. — A nagyszebeni hadtestparancsnok sikere. — A trónörökös szerdán elutazik.)

— Kiküldött tudósítónk telefonjelentése. —

Mezőhegyes, szeptember 10.

lásolt legénység már régen uton volt, amikor még a Boros Béni-téren táborozott a hadosztály podgyásza. Zarándvidéki elkéseredett előfogatosok ácsorogtak a szénával, kenyérrel, ládával megrakott szekértábor mellett. Amodébb kis marhacsorda hevert a liget előtt: levágásra szánt ökrök, tehének, amelyeket a hadosztály mészárosai szükség esetén levágnak. A szekerek között három szuronyos baka is örködik egy leterített ponyva mellett; a ponyván a legutóbbi marhavágás eredménye: friss véres husdarabok, két hatalmas marhaoldal, a hadosztály keddi ebédje...

A hadosztály parancsnok nagy óvatossággal vont ki csapatait Aradról, mert attól tartottak, hogy a vár felől támadás éri őket a vörösek részéről. Kövess altábornagy seregének a várba huzódó csapatai ugyanis az éj folyamán többször megkísérelték előőrsknek az aradi partra jutását, de jelentősebb erejű csapattestet nem tudtak partraszállítani és így a 20. hadosztály bántatlanul vonulhatott tovább.

Hajnali fél hétkor már híre sem volt a tegnap délutáni hadi állapotnak, a 20. hadosztály utolsó katonája is eltűnt. A hadosztály — amely jórészt tartalékos katonákból állott — Aradról természetesen aradi előfogatokkal folytatta útját, hogy Mezőhegyesnél a 24. hadosztályhoz csatlakozzon. Reggel a Fehér Keresztben időző döntő-tábornokok is elhagyták nagy kísérettel Aradot és a próbaháború izgalmai — számunkra — véget értek.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Börtönre ítélt biztosítótársasági igazgatók. Zágrábról jelentik: Ma hirdették ki az ítéletet a néhány hónap előtt alapított, de rövidesen feloszlott Jordan biztosítótársaság igazgatósági tagjai és több tisztviselője ellen. Duma vezérigazgatót 8 évi, Lehner, Krundig és Spiegler igazgatósági tagokat 3, 5 és 2 évi sulyos börtönre, Maras, Spitzmeyer és Ceraj igazgatósági tagokat az üzletmenet hiányos ellenőrzése miatt egyenkint háromhavi elzárásra ítélték, Rusan könyvelőt felmentették. A védők felebbezték.

§ Honorárium a csipős versekért. Budapestről jelentik: Az általános képviselőválasztások után pár hónap múlva Sepsiszentgyörgyön a Csánán című élelappal lezajlott választással foglalkozott. negyvennyolc versben Bogdán Artur takarékpénztári igazgatót, a választási elnököt, megtette Hári Jánosnak, s elmondatta vele, hogy Nagy Dezső függetlenségi jelölttel szemben a munkapárti Hegedűs Lórándot hogyan választotta meg s az alkotmányos költség egy részét hogyan vágta zsebre, majd fölment Bécsbe, a honnan királyi tanácsosi ranggal tért vissza. A vers egyebek közt valami Lajos nevű főkortésről is megemlékezett, a ki már az előbbi képviselő pénzt is elköltötte s a kiből az ottaniak Ferenc Lajos törvényhatósági tagra ismertek. A marosvásárhelyi esküdtbírószász Einö tizenkilenc éves joghallgatót vont a versért felelősségre, a ki tagadta a szerzőséget s csak annyit vallott be, hogy a kéziratban egy pár tollhibát kijavított. Az esküdtbírószász két rendbeli rágalmaszás vétsége miatt a vádlottat két hónapi fogházra és kétszázhusz korona pénzbüntetésre ítélte. A Kuria első büntető tanácsa Vavrik Béla elnöklésével Polónyi Dezső dr. védő meghallgatása után az ítéletnek a büntetést kiszabó részét megsemmisítette s a vádlott büntetését a szabadságvesztés mellőzésével ezer korona pénzbüntetésre változtatta.

§ A cigányprimás halála. Az aradi törvényszék, mint esküdtbírószász ma ítélkezett Faragó György szapáryliget lakos felett, akit szándékos emberöléssel vádolt az ügyészség. Faragó, mint azt megirtuk, ez év június havában koresmai verekedés közben agyonszurta Samu Gyula cigányprimást, aki szidalmazta őt. Az esküdték halált okozott testi sértés büntetésében mondották ki Faragót bűnsnek s a törvényszék a verdikt alapján három és fél évi fegyházra ítélte.

Holnap, szerdán — egy nappal hamarabb mint tervezték — véget ér a csanádi hadgyakorlat. Holnap reggel már csak néhány mozdulatot tesznek a csapatok és délelőtt megtörténik a lefűvés, amely azért éri egy nappal előbb a fáradt seregeket, mert az idő kedvezőtlen volta miatt rakásra dülnek ki az elcsigázott katonák. A szegedi katonai kórház teljesen megtelt beteg katonákkal, akik kimerülten buktak el a sáros, lucskos szántóföldeken. A trónörökös, aki tegnap és ma nagy érdeklődéssel figyelte az armádia mozdulatait, nem akarta tovább kinoztatni a próbaháborúban elfáradt legénységet és szerdán délelőttre elrendelte a lefűvést. A manőver eredményét ma este már úgy is eldöntötte a hadvezetőség, amely megállapította, hogy Kövess Herman nagyszebeni hadtestparancsnok vezetése alatt harcoló vörös sereg bravurosan viselkedett és ennek a csapatnak sikerült a győzelmet kivívni a vele szemben harcoló temesvári kék sereg fölött.

Hogy a trónörökös miképpen ítélte meg a sulyos munkát adó és nagy pénzáldozatot kívánó próbaháború lefolyását, arról nem kaptunk hírt. Ferenc Ferdinánd szerdán délután elutazik. Lehet, hogy elutazása előtt nyilvánosságra hozza véleményét, amelyet eddig csak bizonytalan találgatások formájában kolportálnak.

Ott kezdem el, hogy tegnap este a szürkület beálltával eltávoztam a manőver terepéről. Mire az első csillag fénye áttört a vékony felhők mögül, a vörösek egyrésze átkelt az Apátfalva alatt vert Maros hidon és a kiszámíthatatlan, rakoncátlan folyó kénytelen volt túrni az esőzésektől megdagadt hátán a pionirek által vert hidat, amelynek gyorsan sikerült elkészültét a hidónál egész táborkarával pozíciót foglaló trónörökös, megelégedéssel nézett végig. Megvárta, míg a balparton a már előbb a délután folyamán átszállított partvédő csapatok elfoglalták a folyótól egész Árpádfalváig felvonuló vasuti töltést.

Hét óra elmúlt, amikor Ferenc Ferdinánd királyi herceg unokaöccsével, Albrecht Károly királyi herceggel vörös festésű automobiljába ült, hogy az apátfalvi vasuti állomásra robogjon. Kísérete, valamint az idegen attasék gépkocsijaikkal részint Mezőhegyesre, részint Makóra száguldottak az óriási terjedelmű falu főutcáján át, amely néhány pillanatra az automobilon reflektora által világossá lett.

Itt találták a hadvezetőség hazatérő tagjai a visszavert attak után megretírt huszár divíziót, a hangos parancsszavak, valamint a reflektorok erős fénye kizavarták mindennapi nyugalmából a korai sötétséghez és csendhez szokott népet, amely sűrű rajokban sietett a vasuti állomás felé, hogy ő is lássa jövedő urát és királyát, akinek ezuttal éjjeli szállásul az udvari vonatnak szalon kocsiját készítették elő a mezőhegyesi pályaudvaron.

Este hat órakor sürgönyben értesítették a mezőhegyesi állomásfőnököt Apátfalváról, hogy a trónörökös kéri, küldjék Mezőhegyesről udvari vonatát konyhástól, menderestül, mert a hadműveletek oly korán reggel kezdődnek meg és oly fontos momentuma játszódik le a piszkos vízi Maros

mellett a nagyjelentőségű próbaháborúnak, hogy csak néhány órai pihenést engedhet meg magának a legfőbb vezér, a hajnali csillag eltűnésekor ugyanis már talpon akar lenni.

Az udvari vonat este fél nyolc órakor robogott be az apátfalvi állomás egyik mellék vágányára Schor Lajos Acsev. felügyelő vezetésével. A trónörökös autója azonban már előbb, hét órakor megérkezett a kis falusi indóházhoz, amely udvari váróteremmel nem rendelkezik és ahova diszátort nem állítottak.

A forgalmi iroda mellett van egy tíz négyzetméter nagyságú ivó, amelyben festetlen puha faasztalok mellett szokták elkölteni spriccerjüket a vasutat váró szürös atyafiak. Háborúban, amikor minden bokr szállást ad és minden kázinó udvari étteremmé alakul át, ha a harcstérrel hazatérő fővezér, aki amellet még trónörökös is, várakozni kénytelen, akkor bizony ő is ide tér be.

Ferenc Ferdinánd két hadsegéde kíséretében belépett a szegényes söntésbe és ott majdnem háromnegyed órát várt az udvari vonata megérkezésére. Közben szívélyesen és fesztelenül elbeszélgetett az állomásfőnökkel, Imreh Sándorral és annak feleségével. Nyolc óra tájt jelezték az udvari vonat közeledtét, amire a trónörökös elbucszott a társaságtól és visszavonult termes kocsi-jába, ahol megvacsorált és csakhamar aludni tért.

A vonatban töltötte az egész éjszakát Károly Albrecht herceg, továbbá Schor felügyelő is. Szuronyos csendőrök örködtek a trónörökös álmái felett.

Háromnegyed négy órakor ébredt a főherceg. Gyorsan felöltözik, majd könnyű ételekből — sonka, tojásból — álló reggelijét elkölti, előálló automobiljába ül és néhány perc múlva ismét a Maros hidjánál volt, amelyet erre az időre már igen erős vörös csapatok biztosítanak, hogy még kivirradat előtt az egész déli hadtest átvonulhasson rajta.

Katonai szakértők szerint ez az átvonulás az egész manőver egyik legfényesebben sikerült operációja volt. Igen rövid idő alatt haladt át körülbelül 16—18 000 ember, ágyuk, lovak, társzekerek a Maros jobb partjára, hogy Apátfalvától északra Csanádpalota, Mezőhegyes, Pitvaros és Csanádalberti felé törjön elő, teljes energiával és Csanádmegye északnyugati részéről érkező északi hadtestet feltartóztassa, illetve meghiusítsa azt a törekvésű, hogy ez Mezőhegyest elfoglalhassa.

Az északi hadtestet a manőver oberleutunghoz érkezett jelentések szerint valósággal konsternálta az ellenség vakmerő ésszerűsége által kísért előtörésc. Makótól Apátfalva irányában előre tolt előőrsk kénytelenek voltak eredménytelenül visszavonulni, miután az átkelést megakadályozni nem tudták.

Földeák községtől Csanádalbertiig terjedő hatalmas síkságon operált ma mind a két fél, amelyek a vezérkar íptenciójának megfelelően az óriási síkság egyetlen kiemelkedő pontja, a Feketehalom körül igyekeztek körülbelül 20 kilométernyi távolságot befogó gyűrűt alkotni. Majdnem párhuzamosan egymás mellett haladt a két demarkációs vonal, amelyek az ellenséges hadakat a döntő ütközélig egymástól elválasztották. A mai nap már az előőrsk összetűzésének izgatónapja volt.

■ Az egyes nagyobb csapatok vonulását, elhelyezkedését kora reggeltől a hadosztály lovasságon

kívül ismét a csodálatos munkát végző repülőgépek derítették fel. Ezek számára nincsenek távolságok, nincsenek lehetetlenségek és a délelőtti folyamán Makótól Mezőhegyesig, Nagylaktól Csanádapátiig majdnem negyed óránként szelte át keletről nyugatra és nyugatról keletre hat-hét hadi repülőgép, amelyeknek vakmerő pilótái a végállomásokról küldötték telefonjelentésüket a manőver oberleitungenak, míg a többi öt-hat a maguk hadtesteinek közvetítették észleleteiket.

A délelőtti legnagyobb része ezekkel az előcsatározásokkal telt el és már ezekben is látható volt a vörösek felsőbbsege. Kövess Hermann hadteste különösen Csanádpalota és Pitvaros között foglalt el nagyszerű pozíciót és már déli 12 óra után kiterjesztette jobbszárnyát Csanádalberti irányában. Töle nyugatra körülbelül 15 kilométernyire Királyhegyes körül éjjeljezett a hetedik hadtest, ennek keretében a 33-ik és 101-ik gyalogezredekéből álló dandár Resch Ferenc aradi brigadéros parancsnoksága alatt. Az ezredet Meixner Ottó hadtestparancsnok a Pitvaros felé előtörő fősergőldalvédőjeül szemelte ki. Előbb déli, majd keleti irányban fejlődött ki Feketehealom felé az aradi csapat, amelyet azonban a vörösek honvédjei készültek hátba támadni. Idejekorán jutott ez tudomására az ezredparancsnoknak és egy rendkívül ügyes fordulattal úgy fejlesztette ki zászlóaljait, hogy megsemmisítő csapást tudott mérni a honvédségre. Több vereség azonban a vörösöket az egész manőver ideje alatt nem érte.

Fél egy órakor Pitvaros és Csanádalberti között gyönyörű huszártakot hiúsítottak meg Kövess géplegyverei és tüzérése, amely ezzel a momentummal körülbelül el is döntötte a mai nap történetét. Az attaknak megsemmisítő hatása volt magára a huszárezredre, mert a döntőnkök ítélete szerint az egész ezred kivonandó volt a háborúból. A fáradt huszárság a Rákóczy-csárdában vonta meg magát és még késő este sem tudta, hogy mi lesz további sorsa.

Egy órakor a huszártakok színhelyéről visszatérő trónörökösökkel együtt Schemua Balázs és az egész vezérkar a Feketehealomra vonult fel, hogy onnan figyelje a kukoricások által eltakart csapatoknak csak nagy nehézséggel meglátható hadmozdulatait. A domb tövében állók több kilométernyire kiterjedő harcmezőn gémes kutaknál, szalmakazlaknál egyebet alig-alig látnak. Most tűnik ki tulajdonképpen, hogy milyen óriási nehézséget rejt magában ez a nagy raffineriával kiválasztott manőver terület, amelyen sem térképpel, sem pedig más orientáló eszközzel eligazodni egy könnyen nem lehet.

Ma bizonyították be a repülőgépek óriási tordalmi jelentőségüket a harcmezőn és ha szabad volna, akkor talán az öreg tábornokok, akik nagy nehezen fogadnak minden újítást, talán tapssal illették volna egy-egy hadi pilótának rettentő mérész produkcióját.

Fábry Sándor dr.-nak, az Acsev. vezérigazgatójának lekötözött szivességéből automobillal jutunk el a Feketehealom tövéhez, amelyet a csendőrezredes felügyelete alatt csendőrtisztek zárnak körül és oda négy-ötünkön kívül senkit be nem bocsátanak. A trónörökös megfeszített figyelemmel kíséri a domb tetején álló létráról messze látóval kémlelő vezérkari tisztek néhány szóból álló precíz és rövid jelentéseit.

Fél négy órakor eltávozott a trónörökös a manőver mezőjének erről az egyetlen kiemelkedő pontjáról, amelyet Feldherrenhügelnek nevezett el a katonai terminus technikus. Alig hogy eltávozott vörös automobilján, Makó felől robog be egy autó, rajta két postatiszttel. A trónörökösöt keresik. Zárt borítékban táviratot akarnak neki kézbesíteni, amelyet Bécsben adtak fel. Természetesen mindenki kíváncsi, szeretnék tudni, vajon mit táviratoztak a fenséges urnak és találgatjuk, vajon

nem felelet e arra a megleghangu sürgönyre, amelyet ő ma reggel küldött az apátfalvai állomásról feleségének Bécsbe.

Az egész délután folyamán teljes csend, néptelenség uralkodik a Feketehealom körül és a hangulatot igazán alföldiesen nyárvá teszi, hogy végre a nap is előbujik és ekkor látszik csak, hogy milyen óriási kár volt, a manőver esztétikája szempontjából a több napig tartó eső, amely szürkévé, ólomszínűvé tette az egész környéket és eltompította a csukaszürke uniformisba öltözött óriási tömegeket.

A tábori telefon is néma. Nem berreg, nem jelez, nem csenget. A repülőgépek kattogása, zugása az egyetlen óriási nagy hang az egész terepen, amelyet egyhanguságából egy-egy pillanatra kizökent a Feketehealomtól jobbra elvonuló országúton dübörgő ágyuk hangja.

A főherceg négy órakor érkezett Mezőhegyesre automobilján és ott unokaöccsével, Károly Albert főherceggel egyedül költötte el lakosztályában ebédjét. A délelőtti folyamán úgy hallatszott, hogy öt órakor ebédel a főherceg, még pedig a mezőhegyesi katonai kórházban berendezett vezérkari ebédlőben, azonban ezt a dispozióit megmástitották.

A főherceg távozása után a vezérkar még Feketehealomra marad és tovább figyel. Mi elmegyünk a Rákóczi csárdához. A Rákóczi csárda meglátogatása igen érdekes dolog kipattanásával végződött. Ott találtuk ugyanis a nagy csárda udvarán a 38-ik és 23-ik budapesti ezredek két-két zászlóalját. Természetesen feltűnt a fekete hajtókás katonaság, tisztikar és elfáradt, elcsigázott csapat, amely, amint látszott éjjeli szállásra rendezkedik be és már előőrseit az országúttól jobbra-balra a kukoricás mentén előre is tolt. Beszédbe egyeledünk egyik századossal, az előőrsek parancsnokával, aki a következőket mondotta el:

— Csodálkozunk az urak, hogy mi hogyan kerülünk ide ilyen piszkosan. Hát bizony kérem csuszva mászva és kuszva. Rövid 14 nap alatt a második manővert csináljuk végig. Északmagyarországról jöttünk haza a mult csütörtökön és vasárnap délután két órakor alarmiroztak bennünket, harmincnyolcasokat és a huszonhármásokat, egy divízió huszárságot és tábori tüzérést, egy pionir bataillont és két dunai monitort. Pecséttel bezárt titkos parancsot kaptunk azzal az utasítással, hogy az csak a végállomáson bontandó fel. Három órakor be voltunk waggonirozva, Kecskemét felé robogtunk és még nem tudtuk, hogy hova visznek. Nem is sejtettük, hogy a délmagyarországi nagygyakorlathoz készülünk és azt hittük, hogy komoly események történtek a Balkánon és bennünket mozgósítottak. Anynyi időm sem volt, hogy hálóingemet becsomagoljam, vagy egy falatot egyek, mert vasárnap a pesti üzletek be vannak zárva. Horgosnál szállítottak ki bennünket a vonatról. Kiszállás után nyomban áthajóztak bennünket a Maroson és ekkor tudtuk meg, hogy ez a mozgósítás azért történt, hogy mi Kövess hadtestének jobb oldalvédői legyünk, és csapatait megerősítsük. Három nap óta masirozunk Szegedtől idáig, a Rákóczi-csárdáig, ma ettem az első meleg ételt, de uraim, bocsássanak meg, három nap óta nem mosdottam. Fogtán van a dohányom is. Nem lenne szives az urak közül valaki egy cigarettával megkínálni? — mondotta nevetve, de keserűen a kapitány.

Több kéz is nyújtja feléje a cigarettát, amelyet egy-két szippantással majdnem végig is szív az elfáradt katona, aki tőlünk értesült arról, hogy a 33-ik és 101-ik gyalogezredekéből álló dandár visszavonulóban van Csanádpalota felé. Rögtön elküld egy önkéntest ezzel a fontos hírrel a felsőbb parancsnokához, azonban a híradásnak hatását mi már nem várhatjuk be, mert felhők tor-

nyosultak az égen és féltünk, hogy az eső beálltával automobilunk nem tud visszavinni bennünket Mezőhegyesre.

A Rákóczi-csárda udvarán találtuk Návay Lajost, a magyar képviselőház volt elnökét, testvérel, aki az érdekes manővert megszemlélni jött ki és töle hallottuk, hogy tulajdonképpen semmi sem történt más, minthogy Makóig óriási csapatok táboroznak. A hadmozdulatok oly lassuak és oly óriási területre terjednek ki, hogy azokból a laikus tiszta képet alkotni magának nem tud.

Automobilra ülünk és visszatérünk Mezőhegyes felé. Utközben találkozunk újból a harminchármasokkal és Candrea Sándor századossal, aki elmondja, hogy milyen óriási fáradságos napjuk volt a mai, amelyen körülbelül háromszor kellett megtenni ugyanazt az utat a honvédek ügyessége következtében. Az aradi ezred a Börcsök-majorban tölti a mai éjszakát. Megered az eső és csakhamar sátozt utnak, lekerül a köpeny a torniszterről és az elcsigázott, elfáradt és áttízott bakák köpenyben sietnek a mozgó tábori konyhához az elkészülő zupának az elhozatalára.

Hat óra tájban a főhadiszállásul kiszemelt Feketehealomra újra megélnékül az élet. Mezőhegyesről gyors egymásutánban robognak fel az automobilonok, amelyekben Lipót Szalvátor és Frigyes főhercegnek, továbbá a hadseregfelügyelők és a többi tábornokok ülnek.

Nemsokára azonban nagy meglepetést keltett, hogy öt-hat perc mulva az előbb említett katonai főméltóságok automobilaikon ismét visszatérnek Mezőhegyesre. Ekkor villámgyorsasággal terjedt el az a hír, hogy a manőverek a mai estével tulajdonképpen már be is fejeződtek és a vörösek győzelmével végződtek. Kövess hadtestének ma esti pozíciójából azt lehet megállapítani, hogy sikerült neki az ellenséges hadtest balszárnyát átkarolnia és emellett a maga főpontjában oly erős csapatokat tudott elhelyezni, hogy ezek tüzelése majdnem leszegezi a hetedik hadtest minden erejét, úgy, hogy a szárnyra intézett támadásnak feltétlenül pusztítólag kell sikerülnie. Nagy izgalmat keltett ez a hír és azt hiszik, hogy holnap reggel már tulajdonképpen csak formális lefúvás lesz, amelyet azonban valószínűleg Feketehealomra az ugynevezett megbeszélés meg fog előzni. A csapatok többé már semmitéle hadi mozdulatot nem végeznek.

A trónörökös este kilenc órakor vacsorázott meg és fél tíz órakor lefeküdt. Egész bizonyos, hogy holnap délután két órakor Kétegyházaán át Budapestre utazik Károly Albrecht főherceggel és néhány óra mulva követni fogja az egész vezérkar.

A csapatok elutazása egész bizonyosan csütörtökön reggel veszi kezdetét és az Acsev. vezérigazgatójának széles körű intézkedése következtében a szakkörök is meg vannak arról győződve, hogy a legnagyobb precizitással, minden fennakadás nélkül fog lebonyolítódni. Körülbelül negyven vonat fogja szállítani az Acsev. különböző állomásairól a csapatokat és már tegnap is minden állomáson megerősített tisztviselői kar intézkedett arról, hogy a kellő pillanatban a vonatok menetre készen álljanak.

Reggel fél tíz órakor a mezőhegyesi római katolikus templomban gyászistentisztelet volt megboldogult Erzsébet királyné emlékeztére, amelyen Lipót Szalvátor és Frigyes főhercegekkel az élükön a tábornokok részt vettek. A trónörökös kint volt a manőver telepén s nem jelent meg a templomban.

Blaschke főhadnagy sorsáról ma már biztosat tudunk mondani. A főhadnagy eltévedt, Hódmezővásárhelyre repült, motorját defektus érte, kény-

telen volt leszállani, miközben könnyebb sérülést szenvedett, azonban ma már semmi baja sincsen.

Az automobil szerencsétlenségnek azonban nemcsak a főhadnagy esett áldozatul, a ki haldoklik, hanem az altábornagy mellett ülő két tiszt is súlyos sérüléseket szenvedett. Ezeket most a mezőhegyesi katonai kórházban ápolják.

Teller Kálmán.

A pezsgőző tolvaj.

— Nagyuri élet apró lopásokból. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, szeptember 10.

Ma délután fél két órakor Nemes és Kern detektívek egy választékos eleganciával öltözött, forotvált arcú fiatalnembert hoztak be a főkapitányságra.

A Metecr kávéházban csépték meg. Ott reggelizett Gottlieb Mór huszonhatéves magánhivatalnok, aki már évek óta állás nélkül lézengett a fővárosban, s akiről senki sem tudta, hogy miből él. Pedig nagylábon élt ez a Gottlieb. Az éjjeli mulatóhelyeknek, orfeumoknak törzsvendége volt. Minden éjszaka pezsgőzött, az artistanőket ajándékokkal halmozta el és állandóan gummitálpas kocsin járt.

A detektívek már régóta figyelték a mágrás módra élő fiatalnembert, míg rájöttek, hogy az elegáns Gottlieb közönséges besurranó tolvaj, még pedig ezeknek is a legveszedelmesebb fajtájából való. Régebben úgy operált, hogy ügyvédek, orvosok és gazdag magánzók előszobáját kereste fel és onnan minden elemelhető tárgyat elvitt. Az utóbbi időben úgy dolgozott, hogy megvárta a kapunyitást s amikor a házmesterek sepréssel, vagy más dolgokkal voltak elfoglalva, behatolt a lakásba és kifosztotta. Ily módon több, mint harminc házmestert károsított meg.

Legutóbb Brázer Gyula dr. ügyvéd Vig utcai lakását tiszeltte meg, ahonnan háromezer korona értékű ékszert vitt el. Az így szerzett pénzből azután bőven tellett pezsgőre és fiákerre. Amikor a detektívek elfogták, épen lukullusi reggelijénél ült. Pezsgőt ivott és nagyon felháborodott a detektívek eljárásán. Tiltakozott, lármázott, de hiába.

A detektívek kocsiba ültették és bevitték a főkapitányságra, ahol Iványos kapitány hallgatta ki. Gottlieb eleinte semmiről sem akart tudni, kért, követelte, hogy bocsássák szabadon, mert ártatlan. A kihallgatás folyamán azonban annyi terhelő adat merült fel Gottlieb ellen, hogy ez megtörte és részletes vallomást tett. Összesen husz tolvajlást vallott be, a többiről részben nem akar tudni, részben már nem emlékszik. Letartóztatták.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

* A színházi bérlet. Kedden, szeptember 10-én a régi bérlet jogja lejárt és a visszamaradt bérlet jegyek nagyobb része az újonnan jelentkezőknek adattak át és jutottak birtokába, de vannak még nagyon sokan, akik előjegyeztették magukat, de még nem jelentkeztek a pénztárnál. Ezuttal kérjük fel az előjegyeztetőket, hogy szerdán délig vegyék át helyeikről a bérletjegyeket. Akik pedig még ezután is óhajtanak bérletet, kérjük, mielőbb szíves megrendelésüket, mivel az idei bérlet névsorát szeptember 15-én, vasárnap közöljük a helyi lapokban. Páholyok bérletre csak az első emeleten kaphatók, még pedig jog megszerzéssel, szemben a színpaddal.

* „Asszonyfaló“, Eysler operettjének zenéje, mely a Budapesti Színház ezidei szezonjának legnagyobb slágere, most jelent meg 2 füzeten ének és zongorára a Bárd Ferenc és Testvére cég kiadásában. A füzetek az operette legnépszerűbb számait tartalmazzák és egynek-egynek ára 3.— korona.

* A törvénytelen gyermek. (Dráma az élet mélységeiből.) A világ filmtermelése olyan bőséges és válogatott szenzációkkal látja el a mozgóképfénykép színházakat, hogy az Urániának módjában áll minden műsoron különbnél különbnél szenzációkkal szórakoztatni közönségét. Most ismét a leglényesebb aktualitást, egy nagyszabású római filmet tűz ki műsorára. Véges-végig lázas érdeklődést parancsol ennek a darabnak minden egyes jelenete. Az anya erkölcsételenségével kristályként ragyog a leány erénye, akit átokként üldöz törvénytelen származása, mindaddig, míg egy nemes gondolkodású ifju kezével nem boldogítja. Az olasz képeket jellemző tökéletességgel van megcsinálva minden jelenet. Elsőrangú művészek, pazar kiállítású miljöben játszik meg az izgalmas dráma jeleneteit, melyek mélyen szántanak a néző lelkében. Az Uránia színlapjai adják a darab részletes leírását, úgy, hogy ebből már előre fogalmat alkothat magának a néző a várható élvezetekről.

175

Tisza István kitüntetése.

— A király a Ház elnökének. —

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest, szeptember 10.

Megemlékeztünk már ma arról, hogy a király Lukács László miniszterelnököt a Szent István-rend nagykeresztjével tüntette ki és ugyanezt a magas rendjelet adományozta Stürgkh gróf osztrák miniszterelnöknek is. A miniszterelnök kitüntetése magasán kiemelkedik a királyi kegy szokott megnyilvánulásai közül politikai jelentősége következtében. Az a körülmény, hogy az osztrák miniszterelnökkel együtt kapta meg Lukács a Szent István-rendet, és hogy ez a véderőreform tető alá hozásáért történt, magában véve is nevezetes politikai jelentőséggel bír. De még jobban növeli a kitüntetés súlyát az a rendkívüli és szokatlan meglepetéssel telt tónusu királyi kézirat, amely a rendjel adományozását követte. Ez a királyi kézirat mindenek számára kétségbevonhatatlan bizonyítékát szolgáltatja annak a ténynek, hogy a magyar kormány feje nemcsak teljes mértékben bírja a királyi kegyét, hanem az uralkodó rendíthetetlen bizalmával is megajándékozta Lukács Lászlót.

Ugyanilyen magas királyi kitüntetés jutott osztályrészül Tisza István grófnak, a képviselőház elnökének, aki szintén a Szent István-rend nagykeresztjét kapta meg époly bizalmas és félremagyarázhatatlan királyi kézirat kíséretében, mint Lukács László. A képviselőház elnökéhez intézett királyi kéziratot legközelebb közzé tesszük.

Tisza István kitüntetése talán a legnagyobb jelentőségű. Negyedszázados, tettekben és alkotásokban gazdag államférfiú mult áll már a Ház elnöke mögött, akit nem egyszer ért az a királyi megbízatás, hogy alakítson kormányt. És annak ellenére, hogy válságos időben, rendíthetetlen munkacéljával töltötte be a miniszterelnöki pozíció magas hivatalát: uralkodói kitüntetésben nem volt még része. Most pedig egyszerre a legmagasabb rendjel nagykeresztje jut Tiszának, pedig előbb egyet sem kapott meg a Szent István-rendnél kisebb ordókból.

Ha végigtekintünk azokon a napokon és azokon a küzdelmeken, amelyeket Tisza István gróf június negyedikén és az azt követő napokon átélt, ha mérlegeljük azt az elszánt, erős, energikus munkát, amellyel politikai pályafutása koronájaként tető alá hozta a véderőreformot, akkor megérthető mindenki számára az uralkodói bizalmának és kegyének ilyen mérvű megnyilvánulása.

A király nemcsak mint polgári uralkodó küdi most Tiszának a magas kitüntetését, hanem

másik minőségben: mint legfőbb hadur is kifejezi köszönetét annak a férfinak, aki hadseregét a véderőreform megvalósításával megerősítette.

Hazai Samu altábornagy, honvédelmi miniszter bőségesen kivette a részét a véderőjavaslatok előkészítésének hatalmas munkájából és alkotása mellett nemcsak a parlamentben, hanem a publicisztika terén is energikusan szállt síkra. Amikor a király elismerése a magyar bárói rangot adományozza most a kitűnő honvédelmi miniszternek, csak osztrák kollegájával egyenlő kitüntetésben részesíti őt. A talpig katona és pedig modern katona Hazai miniszter kitüntetése mindenki előtt rokonszenves, mert a szimpatikus, polgári erényekkel bővelkedő honvédelmi miniszter első fellépése óta bírja a politikai körök szeretetét és becsülését.

A királyi kegyből a képviselőház alelnökeinek is jutott egy sugár: Beöthy Pált és Jankovich Bélát valóságos belső titkos tanácsosokká nevezte ki az uralkodó. Kétségtelen, hogy a képviselőház alelnökeinek így rövid idő múltán titkos tanácsosi rangra emelése a véderőreform törvényerőre emelkedésével van szoros összefüggésben. Az alelnökök ott álltak az obstrukció viharainak legjobban kitett ponton és megállították helyüket, úgy, hogy szolgálataikról nem feledkezhetett meg az uralkodó.

Ugyancsak a véderőreform megszavazása körül szerzett érdemeiért adományozta a király Székely Ferenc igazságügyminiszternek az első osztályú vaskorona-rendet.

A miniszterelnök kitüntetése már tegnap nyilvánosságra került és így ma özönével elárastották a miniszterelnököt a megleghangu üdvözlő táviratok és gratulációk seregével gasteini magányába.

A nemzeti munkapárt kitüntetése alkalmából táviratilag üdvözölte a Gasteinban tartózkodó miniszterelnököt. A miniszterelnök ugyancsak táviratilag mondott az üdvözlésért köszönetet a pártnak.

Az országos nemzeti munkapárt klubhelyiségében ma nagy számmal jelentek meg a tagok, akik Székely Ferenc igazságügyminisztert ünneplték kitüntetése alkalmával. A párttagok nevében Láng Lajos báró, mint a jelenvolt legidősebb titkos tanácsos üdvözölte a minisztert, aki rövid, de igen szíves beszédben köszönte meg az üdvözlést áthárítva az érdemét a pártra.

A munkapárt tagjai ez alkalomból a következő táviratban üdvözölték Tiszát:

Negyméltóságú gróf Tisza István urnak, a képviselőház elnökének Geszt. A nemzeti munkapárt ma egybegyűlt tagjai őszinte örömmel és hazafias lelkesedéssel értesültek a Nagyméltóságodat ért fényes kitüntetéséről. A legmagasabb királyi kegy, amely Nagyméltóságodnak osztályrészül jutott, meleg visszhangra talál mindannyionk lelkében, akik a közélet nehéz harcaiban Nagyméltóságoddal jó és balsorsban elválaszthatatlanul egybeforrunk. Az isten áldása kísérelje Nagyméltóságod munkásságát a haza javára.

Hazai Samu báró honvédelmi miniszterhez a következő táviratot küldötték: A nemzeti munkapártnak ma este a pártkörben összegyűlt tagjai lelkes örömmel értesültek Nagyméltóságodnak legmagasabb kitüntetéséről és őszinte szeretettel és ragaszkodással üdvözlük Nagyméltóságodat.

A képviselőház két alelnökét, Beöthy Pált és Jankovich Bélát a következő táviratban üdvözölték: A nemzeti munkapártnak a mai napon összegyűlt tagjai őszinte örömmel üdvözlönek a legmagasabb helyről ért legkegyelmesebb kitüntetések alkalmával.

A királygyakorlatok haditerve.

(Hogyan képzelték el a próbaháborút)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 10.

Megírta az Aradi Közlöny, hogy a most már végetjártó királygyakorlat hadiparancsát: az ordre de bataille-ot szombaton délután bonthatták csak föl a csapatparancsnokok. Ekkor tudták meg biztosan a szemben álló hadtestek tábornokai, hogy milyen katonai feladatok megoldása várakozik rájuk és nyomban hozzá is fogtak a hadműveletek végrehajtásához.

Az már ismeretes, hogy az ellenségként szembezálló hadtesteknek Mezőhegyes elfoglalására kellett törekedni, kevésbé ismeretes azonban az, hogy milyen hadállásból és minő feltevésekkel indultak utnak az ellenfelek. Az alábbi bő kivonatban ismertetett *ordre de bataille* ad erről felvilágosítást és meg tudjuk belőle azt is, hogy az egész délmagyarországi hadgyakorlat két feltételezett nagy ellenséges hadsereg mellécsapatainak harca volt.

A délmagyarországi nagy hadgyakorlatoknak az szolgált feltételül — mondja a hadiparancs — hogy egy déli ellenfél két szupponált hadsereggel Szlavoniából, a Dráva alsó részén átkelve a Budapest és Komárom felé eső területre halad, ahol az éjszakai szintén szupponált két hadsereggel találkozik, amellyel szeptember 11-én megütközik. A Tiszától keletre levő mellécsapatok harcai alkották a hadgyakorlat tárgyát. Ide ért volt el a 12. hadtest (16., 35. és 38. hadosztályok) az alárendelt 11. honvédhadosztállyal, mint déli (vörös jelvény) A kék erős lovassága haladt a hadosztály előtt a Maros mögé visszaszorítva és lerontatta a Szeged és Algyő melletti Tiszahidakat, valamint az összes Maros-hidakat Szegedtől egész Lippáig. A vörös fél 11. lovashadosztálya ugyan a Maros mögé szorította az összes ellenséges felderítő osztályokat, de azért szeptember 9-ig nem volt képes a folyón átkelni.

A XII. hadtest parancsnoka Kövess Herman gyalogsági tábornok előtt tudott dolog volt, hogy az ellenség körülbelül egy hadtestet északról, Mezőhegyes felől vár s hogy ezenkívül északkelet felől is segélycsapatok érkeznek. Ezekből erős csapatok utban vannak és hogy e csapatok eleje már szeptember 5-én a horosjenői hegykiágazásig ért el. A déli fél megbízást kapott a Marostól északra jelzett ellenséges csapatoknak lehetőleg még a gyülekezés előtti azonnali megtámadására és leverésére, hogy aztán az ellenséges főhadserg ellen való irányban Borosjenő felé vonuljon előre.

Az északi fél (kék jelvény nélkül) a Marostól északra az alsó Maros mögé visszavonult első lovashadosztályból a VII. hadtestből (Meixner Ottó altábornagy), a 17. és 23. hadosztályokból, továbbá az Erdélyből Kisjenőre és Csigérszöllőre érkezett hadtestekből (Pflanzen báró altábornagy) állott, amely utóbbi a 20. és 24. hadosztályokból kombinálódott. Ezek a csapatok voltak az ötös hadsereg parancsnokának (Schoedler Ferenc gyalogsági tábornok hadseregfelügyelő) alárendelve. Ez a fél tudta, hogy több ellenséges hadosztály Pancsováról szeptember 6-án Temesvárra és Nagykikindára érkezett.

Ebben a feltevésben indult meg az ellenségeskedés.

A záróütközetekről is külön hivatalos jelentésben számol be ma a makói hadisajtóiroda a következőkben:

Ferenc Ferdinánd főherceg kora reggel óta szemlélte a csapatokat és amikor Kövegy környékén döntő összeütközés történt, a trónörökös Makó vidékén elhaladt az egész front előtt, hogy mindkét hadtestet megsemmélyezze. A csapatok nagy frissességgel végezték a mozdulatokat s egyáltalán nem látszottak meg rajtuk a fáradalmak.

A visszavonulás alkalmával a trónörökös hosszasan elbeszélgetett Averescu román vezérkari főnökkel.

Mikor a harci helyzet annyira előrehaladt

volt, hogy a kék sereg Makótól nyugatra elhelyezkedett részének megtámadása előrelátható volt, a trónörökös a hadgyakorlat vezetőségét Feketehalomra rendelte vissza.

VÁROS ÉS MEGYE.

* A szeptemberi közgyűlés.

— A tanács javaslatai. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 10.

Ujabb kövezések. A nagyváradi-ut felet átvezető vasuti felüljáró kocsitja annyira megromlott, rossz, kátyus, hogy folytonos javítása fentartása 3000 koronába kerül évente. Hogy az utat rendbehozzák, a tulságosan nagy fenntartási költséget megtakarítsák, a mérnöki hivatal 47.000 korona költséggel kövezést tervez a felüljáróra. Ugyancsak ki akarják kövezni a Gájon keresztül vezető vizesi-utat is, ami ujabb 99.000 korona költséggel jár. A tanács elhatározta, hogy a két ut rendezését előbb a közlekedési bizottságnak adja ki felülvizsgálás céljából.

Névszerinti szavazások. Goldschmidt Mihály ismeretes utcanyitási kérelmének teljesítésével bizonyos városi területek átengedése vált szükségessé. A városi ingatlanok átengedése csak névszerinti szavazással történhetik és az idáig érvényben levő városi törvény értelmében a névszerinti szavazás érvényéhez a bizottsági tagok két harmadának jelenléte kellett. A városi törvény módosítása megszüntette ezt a megszorítást és így ezentul elmaradnak a kellő számú bizottsági tag hiánya miatt a kétszer-háromszor programra tűzött névszerinti szavazások, hanem mindjárt első ízben megtörténik a határozathozatal. A Goldschmidt-féle telekátengedésnél holnap történik így először a szavazás.

Uj árlejtések. A városi rendőrség és tűzoltóság ruhájára, valamint a szegényházi ápoltak ruhaszükségletének beszerzésére árlejtést hirdetett a gazdasági szék. Az árlejtés eredményét ma jelentették be a tanácsnak azzal, hogy a gazdasági szék a megnevezett legolcsóbb ajánlattevőket hozza javaslatba a szállítás kiadására. Csak a tanács előtt derült ki, hogy az egész árlejtés semmis, új árlejtést kell hirdetni mindkét szállításra, mert a gazdasági szék annak idején elfelejtette megállapítani az árlejtés feltételeit és a most benyújtott pályázatok tulajdonképpen minden feltétel nélkül kiirt árlejtésen érkeztek be.

Az aradi sportegyesületek segélye. Az Aradi Atletikai Klub sporttelepe fenntartására és testnevelési kiadásai fedezésére évi ezer korona segélyt kért Arad várostól. A tanács ma foglalkozott az AAK. kérelmével és azt teljesítésre ajánlja a holnapi közgyűlésnek. Pártoló véleményvel terjesztik be a Toldi Atletikai Klub 300 koronás segély kérvényét is. Az Aradi Ujságírók Segítő Egyesületének pedig hat éven át évi 1000 korona támogatást hoz javaslatba a tanács.

Folytatólagos sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1912. évi szeptember hó 11-én délután 4 órakor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak: 56. A tanács előterjesztése Braun Edének a volt Mittelmann-féle ház és telek bérletében további egy évre való meghagyás iránti kérelme tárgyában. 57. U. az előterjesztése Schuch Ferencnek járdaszélesítés iránti kérelme tárgyában.

Szinésznőből masamód.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 10.

A legtöbb leány, akinek nincs világot meghódító színészi tehetsége, rendszerint azért tódul a színipályára, hogy vagyonos férjet szerezzen magának a festett papírok és vakító reflektorok világában. Mindnyájan hercegről álmodoznak, de nem vetik meg a grófokat, esetleg az ügyvédek se. Épen ezért figyelmet keltő az a hír, hogy egy színésznő, miután nem tudott szerződéshez jutni, *masamód-leány* lett.

Ez a színésznő Bernáth Margit, aki egy évig volt tagja a szegedi színháznak s akinek a direktorral való konfliktusa miatt kellett a társulattól távoznia, most azt írja egy szegedi lapnak, hogy masamód-leány lett. A kisasszonynak sikerei voltak Szegeden, szép hanggal rendelkezik, de nem tudott összeférni az igazgatójával. Ezért távoznia kellett s most masamód lett. Ezt különben így írja meg Bernáth Margit:

Igen tisztelt szerkesztőség! Pár szóval kívánom becses tudomására hozni, hogy mi késztetett erre a lépésre, hogy megváltam a szegedi színházról. Nem részesültem kellő méltánylásban a direktió részéről, dacára annak, hogy mindég megálltam a helyemet a rámbizott szerepekben. Csak pár szerepben, mert alig játszottam egész évben számottevő szerepet, olyant, a mely az én ambíciómnak és szorgalmamnak megfelelt volna.

Elismerés és tetszés volt pedig szerepléseim követője s elégedetten, mondhatom minden részről egyaránt, első sorban a sajtó és a közönség részéről is. Csak ott nem, ahol mintegy otthonról, a színházról, az én kedves direktoromtól vártam volna oly irányban, hogy minél több alkalmat adott volna a továbbhaladásra nekem is úgy, mint másoknak.

Minden új szereppel erősödtem és biztosabbnak éreztem az égő deszkákat a lábaim alatt. És most, mikor már ennyire haladtam, még mindig ott tartottam, mint ahol a kezdetnél: lógtam pár szavas szerepekkel drámákban, próza-darabokban. Ez annyira elkésztett, hogy arra kértem Almásy direktor urat: ha ez a terve velem a jövőben is, akkor inkább bontsa föl a még két évre szóló szerződésemet, mert nem akarok így tovább szegyenkezni.

A felelet: a szerződés felbontása volt. A legegyszerűbben elintézett, pedig értékes énekesnőnek tartanak mindenütt. Az ambíciómnak, a többre, a nagyobbra törésemnek ez volt a jutalma. Másnak, mindenkinek sikerül, csak nekem nem, épen ma, mikor csak kinevezett énekesnők vannak fölös számmal!

Elképzelhető, milyen fájdalmasan hatott reám ez az eljárás, mert nem ezt akartam, nem ezt hittem elérni a kérelmemmel.

Később aztán arra kértem a direktor urat, hogy hallgasson meg és szerződtesse vissza és mindenféle körülményeimet előadtam. De ő kitért azzal a megokolással, hogy betöltötte már mással a helyemet.

Kérem Önöket, ezek szerint mondjanak rólam ítéletet és ne tartsanak lőhának a tettemért, mert épen a komoly munkavágy sarkalt. A legjobb, a legnemesebb szándékkal igyekeztem rajta, hogy az irántam való várakozásnak minél előbb és minél jobban megfeleljek.

Nem mondok azért bucsut a művészetnek, sőt az én kedves szegedi színházamnak és itt senkinek sem, mert hiszen remélem, hogy lesz még alkalmam az Önök jóindulatával itt tovább is játszani. Tanulok szorgalmasan, mindig azt a szerepet, ami nekem való és nem fogok elmaradni, de haladni akarok. Most a „Bohéme”-ből Mimit és a „Büvös vadász”-ból Agathet tanulom. Tétlenül nem tudok élni és a sok szabad időmet masamód üzletben fogom szorgalmas tanulással tölteni, mert van hozzá ügyességem. *Ha másként nem, ebből kell majd megélnem.* Bernáth Margit.

HIREK.

Hofrichter főhadnagy válópere.

— *Megható jelenetek a békéltető tárgyaláson.* —
Távirati tudósítás.

Bécs, szeptember 10.

Hofrichter Adolf, a ciankális volt főhadnagy válóperében ma volt a harmadik és utolsó békéltetési kísérlet. A férj ma már eddigi magatartásán változtatott, amennyiben bizonyos feltételek mellett hajlandónak mutatkozott a válásra. A bíróság épülete előtt nagy közönség gyűlt egybe. Hofrichterné fél három órakor érkezett meg a tárgyalásra orvosa kíséretében és pár perc múlva megérkezett Hofrichter Adolf is erős katonai fedezet mellett a möllersdorfi katonai fegyintézetből.

A bírónak arra a kérdésére, hajlandó-e a válásba beleegyezni, a következőket mondta:

— Elvileg beleegyezem, de csak azon feltétel alatt, hogy ha a *gyermekem* nevemet megtartja és családommal érintkezésben maradhatok.

Hofrichterné erre a feleletre a leghatározottabb nemmel válaszolt. — Amidőn a bíró esküjére figyelmeztette az asszonyt, ez az izgalomtól reszkető hangon ezt válaszolta:

— Nem felejttem el az eskümet, de *nem tudok Hofrichter felesége lenni, aki olyan nagy szeggyent hozott rám!*

Hofrichter ennek hallatára elővett egy imakönyvet, amelyre annak idején feleségének meg esküdött, hogy ártatlan és megkérdzte nejét, emlékszik-e erre az imakönyvre?

— Igen, emlékszem, — szólt görcsös zokogás közben az asszony — de ez elhatározásomat nem másítja meg!

Amint ezeket elmondotta Hofrichterné, olyan rosszul lett, hogy el kellett hagynia a tárgyalótermet. Fél óra múlva a tárgyalás véget ért és ekkor a bíró megengedte Hofrichternak, hogy gyermekét meglátogathassa.

— **Az új tolnai főispán.** *Szekszárdról* jelentik: Ide érkezett értesítés szerint rövid idő múlva kinevezik a tolnamegyei főispánt. A kormány *Simontsits* Elemér alispánt fogja erre az állásra ötelségének előterjeszteni. A kinevezés után hamarosan meg lesz az installáció is. A *Simontsits* kinevezésével megüresedett alispáni állásra *Rassovszky* Julián paksi és *Perczel* Béla bonyhádi főszolgabírák a munkapárti jelöltek. Ezekkel szemben valószínűleg az ellenzék is állít jelöltet. A korteskedés már is megindult az egyes jelöltek érdekében.

— **A pécsi gyermekmenhely kecskedadái.** A földművelésügyi miniszternek Senthall, svájci állattenyésztő vidékéről kísérletképpen gyermektáplálási célokra Pécsre küldött kecskéi szépen teljesítik tejelési kötelességüket. Igaz, hogy az öt küldött kecske közül valójában csak az egyik kecske teljesíti hivatását és pedig napjában többször is, de ezideig az eredmény a lehető legjobb. A kecsketej jól táplálja a kis gyermekeket, akik így nem érzik az anyatej hiányát. Egy második kecske kisegítő csapán, két kecske most nem használható szoptatási célokra, az apakecske pedig más rendeltetéssel egészíti ki a kecskecsaládot, melynek működéséről pontosan tesznek jelentést a központba, ahol érthető érdeklődéssel várják e jelentéseket, a próba teljes sikerét, mely a gyermekmenhelyekre való szágos áldás lenne. Miután minden jel most már arra mutat, hogy a kecskék tejjével való táplálás eredményes lesz, a pécsi igazgató-főorvost máris foglalkoztatja azon terv, hogy a gyermekmenhely-telepen rendszeres *kecskeistállót* létesít. A kecskék megfelelő gondozása előfeltétele annak, hogy a nálunk ujszerű, de már évezredek előtt általános használatban volt hivatásuknak megfelelően. Erre nézve azonban csak a kísérletek befejezése és a kecsketejjel való táplálás beigazolt célszerűsége után tesz majd fölültetés hatóságának előterjesztést. Annyi bizonyos, hogy a csecsemők hamarosan megbarátkoznak a kecske-mamával

és jobban izlik nekik a tej az emlőről, mint a mesterséges táplálás. A pécsi gyermekmenhelyen való kísérletezés országszerte keltett nagyobb érdeklődést.

— **Az osztrák miniszterelnök a királlyal.** *Bécsből* jelentik: A király ma különkihallgatáson fogadta *Stürgkh* gróf osztrák miniszterelnököt.

— **Lukács László utazása.** *Gasteinből* jelentik: *Lukács* László miniszterelnök ma éjjel 10 órakor Bécsbe utazott, ahonnan holnap délelőtt folytatja útját Budapestre.

— **A Maros vizállása Aradon.** A Maros erdélyi szakaszán a folytonos esőzések következtében erősen megáradt a folyó víz és sok helyen az árterületeken kívül eső földeket is elöntött. Az ár lassan közeledik az aradmegyei Maros-szakasz felé és a fenyegetett községek, valamint a megyei hatóság már a szükséges óvintézkedéseket is megtette. Aradon ma reggeltől, délig változatlanul 216 centiméter volt a Maros vizállása. A víz Arad mellett tegnaptól 8 centimétert áradt. A kulminációt, amely a tavaszi 245–250 centiméteres vizmagasságot megközelítheti, a hét vége felé várják.

— **Az ünnepeit költő — alispán.** *Miskolcra* jelentik: Borsodvármegye törvényhatósága mai diszkozyülésén *Vay* Elemér báró főispán elnöklésével leplezte le *Lévay* Józsefnek, az ősz költőnek Borsod volt alispánjának arcképét. Az ünnepi beszédet *Vadnay* Tibor főjegyző mondta.

— **Vendéglői asztalok a járdán.** *Schuch* Ferenc, a Millenium étterem tulajdonosa tudvalevőleg a nyári szezon alatt üzletének egy a *József* főherceg-ut, mint a *Széchenyi*-utca felőli részén a gyalogjáróra asztalokat helyeztet, amelyeknél vendégeit szintén kiszolgálta. A közönség köréből több helyről panasz merült fel emiatt, már csak azért is, mert *Schuch* az amugy is keskeny gyalogjáró mindkét oldalára rakott asztalokat, azt a járókelőt pedig, aki mégis keresztülmérészkedett a két asztalsor közötti szűk helyen, a pincérek lökdösték, taszították oldalba. A tanács megtiltotta *Schuch*nak, hogy a gyalogjárót terraszra használja fel, *Schuch* azonban a tanács határozata ellen felebbezett. A felebbezést a közgyűlés intézte el, amely helyben hagyta a tanács rendelkezését s mindössze annyit engedett meg, hogy ebben a szezonban még kint hagyhassa asztalát s hogy a jövőben egy sor asztalt kirakhasson. Miután a határozat indokolása szerint erre az intézkedésre azért volt szükség, mert a gyalogjáró igen keskeny, *Schuch* most arra kérte a tanácsot, hogy a gyalogjárót a saját költségén a mérnöki hivatal városfejlesztési tervei szerint kibővíthesse. A tanács ezt meg is engedte, kimondotta azonban, hogy habár *Schuch* a gyalogjárót saját költségén kizselyesíti, a jövőben még a *kiszselyesített járdán sem helyezhet el egy sor asztalnál többet.*

— **Az eucharisztikus kongresszus.** Mint *Pontafelből* jelentik, Ausztria határán az eukarista-kongresszusra utazó *Rossum* bitoros nagy fogadtatásban részesítették. A fogadtatás után *Van Rossum* bitoros pápai legátus beszédet mondott és kijelentette, hogy a szentatyától azt a megbízást kapta, hogy áldását és szerencsekívánatait vigye meg a fenkölt uralkodónak, az uralkodócsaládnak és Ausztria összes népeinek. Kifejezést adott amaz óhajának, hogy a küszöbön álló kongresszus a császárságnak a béke, a hit és a szerencse korszakát hozza meg hosszú időre. Miután a bitoros a jelenlévőknek a pápa áldását osztotta ki, az udvari vonathoz vezették, amely reggel 4 óra 46 perckor elindult Bécs felé. *Bécsből* jelentik: *Van Rossum* bitoros, pápai delegátus ma délután 3 óra 5 perckor érkezett Bécsbe. A pápai delegátust *Scapinelli* bécsi pápai nuncius, *Nágel* bitoros hercegének és *Neumayer* polgármester fogadták. Az üdvözlések után a pápai delegátus a Szent István templomba ment, majd innen diszfelvonulásban a Hofburgba, ahol ő felsége külön kihallgatáson fogadta.

— **Értesítés.** Az Aradi Villamosági Részvénytársaság ezúton értesíti a m. t. fogyasztóközönséget, hogy a kábelhálózat mentén e hó 12-én (csütörtökön) és 14-én (szombaton) reggel fél 6 órától fél 9 ig az áramszolgáltatás kábelkapcsolása miatt szünetelni fog.

— **Lopás a Tököly-téri postahivatalban.** Titokzatos lopás ügyében nyomoz az aradi rendőrség. Tegnap délelőtt a Tököly-tér 6/b. szám alatt levő postahivatal postamesternőjének, *Kulin* Teréznek a lakásába eddig ismeretlen tolvaj behatolt. A lakásnak a folyosóra nyíló ajtaja nyitva volt és a postamesternő a lakásából átment néhány percre a hivatalába és ez alatt őrizet nélkül maradt a lakás. Ezt az időt használta fel a tolvaj arra, hogy behatoljon a folyosó mellett evő szobába. Ott az egyik szekrény fiókját kinyitotta és az abban levő ridikülből kivett egy pénztárcát, amelyben 70 korona, meg a postahivatal vasredőnyének kulcsa volt és ezt a pénztárcát magával vitte. A rendőrségnek az a feltevése, hogy az illető a viszonyokkal teljesen ismerős és nem annyira a pénzre vágyott, mint inkább a vasredőny kulcsát akarta megkeríteni, hogy azután az éjszaka behatoljon a postahivatalba. A tolvaj ugyanis azt hihette, hogy a postahivatalban nagy összegű pénzt tartanak és ezt akarhatta az éjszaka megszerezni. A postamesternő néhány perccel a opás után felfedezte a tolvajlást; ugyanis a betörő nem tolt egészen vissza a fiókot és ez a szobába visszatérő *Kulin* Teréznek feltűnt. Azonnal átvizsgálta a fiókot és konstátálta a lopást. Miután megtette feljelentését, a rendőrség intézkedett, hogy a postahivatal vasredőnyének új kulcsot készítsenek és ezzel elejét vegyék a tolvaj betörési szándékának. A rendőrség megállapította, hogy a lopást csak olyan egyén követhette el, aki a lakás belső viszonyaival ismerős. A nyomozás eddig még nem vezetett sikerre.

— **Szerbia háborúra készül.** *Belgrádból* jelentik: Belgrádban nagyon komolyan fogják fel a balkáni helyzetet. A mérvadó körök azt mondják ugyan, hogy Szerbia nem akar háborút, de ebbe Bulgária és Görögország magatartása fogja belekényszeríteni. Ez esetben Szerbia nem állhat ellent és máris felkészült a háborúra. A kormány *Spolajkovics* szóliai szerb követ útján megállapodott a macedon szervezetekkel egy Macedóniában és a novibazári szandzsákban indítandó közös akció dolgában. A szerb kormány zsoldjában álló bandavezérek felhívást kaptak a bandák szervezésére. A terv szerint a bandák Macedóniában rabolni és gyilkolni fognak, hogy így belekényszerítsék Törökországot bizonyos erőszakosságokba és aztán megüzenjék a háborút.

— **Merénylet a török hadügyminiszter ellen.** *Berlínből* jelentik: A török hadügyminiszter ellen elkövetett állítólagos merényletről a következőket írja a *Berliner Tagblatt*: *Nazin* basa hadügyminiszter vasárnap este a Felső Boszporus mellett levő palotájának ablakán nézett ki, amidőn egy szomszédos házból 2 revolverlővést intéztek a miniszterre. A merénylők egy vadászhadnagy és egy tengerészhadnagy, a nagyvezér hadsegédének fiai. Azt hiszik, hogy a katonatisztek részegek voltak és csak a levegőbe lőttek, de egyes tanuk határozottan állítják, hogy a revolverlővések a hadügyminiszterre voltak irányítva.

— **Az Amerikában meggyilkolt magyar asszony.** *Newyorkból* jelentik: A bíróság intézkedett, hogy *Szabóné* holttestét, amely New-Jersey város temetőjében fekszik, halála okának megállapítása végett kiássák. *Szabóné* hamis név alatt a temetőnek a legszegényebb emberek részére főtartott részében tették nyugalomra, a temetés költségét *Gibson* fizette meg, aki egyedül volt jelen a temetésen. *Gibson* a gyilkosságot csónakon és egy kalaptüvel követte el és az asszony holttestét a vízbe dobta. A holttestet *Fischauer* konzul fedezte föl, *Gibson* kijelentett, hogy nem fél a vizsgálattól.

— **Abdul Hamid betegsége.** Szalonikiból jelentik, hogy *Abdul Hamid* volt szultán állapotában rosszabbodás állott be és környezete nagyon aggódik miatta.

— **Berchtold gróf az olasz királynál.** Rómából jelentik: *Berchtold* gróf külügyminiszter a legközelebbi napokban Raccónigiba utazik, hogy a királynak bemutatkozzék. Berchtold gróf ez alkalommal az olasz külügyminiszterrel is tanácskozni fog. Abból a körülményből, hogy ez a látogatás a buklaui találkozás után történik, azt következtetik, hogy Buklauban Olaszországnak a hármass szövetségben elfoglalt állásáról is tárgyaltak.

— **Istentiszteletek a zsinagógában.** A templomi előjárás ezennel köztudomásra hozza, hogy f. hó 11-én rosch hasonch ünnep előestéjén, valamint 12-én az ünnep első napján az esti istentisztelet egy a zsinagógában, valamint a pótimaházakban (ipartestületi és fiúiskolai) 6 órakor kezdődik. 12-én és 13-án reggeli istentisztelet $1\frac{1}{2}$ órakor veszi kezdetét. Mincha istentisztelet 12-én $3\frac{1}{2}$ órakor kezdődik. Hitzsónoklatot az ünnep első napján a zsinagógában, az ünnep második napján az ipartestületi pótimaházban tartanak.

— **Tél a magyar tengerparton.** *Fiuméből* jelentik: A tenger mellék helységekben télies időjárás uralkodik. Horvátországból, Serajevóból hazatérők beszélik, hogy a hegyek között havazott és szeptember elején téli tájképben gyönyörködhetek. Szombaton a közeli Delnicében is havazott és itt két napja hideg eső esik. A tengeren sírrokko gátolja a közlekedést. A Belagose gőzös, mely Dalmáciába akart utazni, tegnap befutott a kikötőbe és itt megvárja a vihar lecsillapulását.

— **Öngyilkos rendőr.** *Paur* András keszendi községi rendőr tegnap egész nap Körösbökenyben mulatott, a községi kocsmában. A mulatozás végén *Paur* revolvert rántott és löbe lötte magát. Nyomban meghalt. Tettének oka: családi viszálykodás.

— **A berlini rendőrség aktatolvaja.** *Berlinből* jelentik: A berlini rendőrség évekre visszamenő lopások tettesét tartóztatta le tegnap egy rendőrségi díjnak személyében. Régebb idő óta feltűnt ugyanis a rendőrségnek, hogy bünygyi aktáknak nyoma veszett Eleinte az irodahelyiségben megforduló rendőröket vették gyanuba, majd egy detektív-intézetet figyeltek meg, mert az a gyanuja támadt a rendőrségnek, hogy egyes bünygyekben szereplő egyének érdekében loptak el az aktákat. Vizsgálat közben is több szenzációs bünygyirat tűnt el. Rendkívül bonyolult kémizolgalatot rendeztek be ekkor az irodahelyiségekben és a legszigorubb felügyeletet rendelték el. Minden elővigyázatossági szabály dacára egyre-másra lába kelt a legfontosabb aktáknak. Több rendőr és rendőrtiszt összefogott ekkor, hogy gyanuba vett kollégáikat a kínos vád alól tisztázzák és titkos kémizolgalatot alkottak. Szövetkezésük rövidesen eredménnyel is járt és közölték fellebbvalóikkal, hogy minden jel arra vall, miszerint egyedül *Bräutigam* díjnak lehet csak a tettes. A berlini rendőrség főnöke *Hoppe* kormánytanácsosnak is tudomására hozták a dolgot, aki azonnal elrendelte a bünygyi vizsgálatot. Elővették *Bräutigam*ot. Felháborodva tiltakozott a vád ellen. Egyórás kihallgatása alatt a legkonokabbul tagagott. Csak amikor a zsebében megtaláltak egy pár órával előbb kitépott bünygyi aktadarabot tört meg és vallotta be a bűnét. Évek óta lopkodta az aktákat, amelyekért az érdekeltek busásan megfizették.

— **Ida Nielsen első fellépése az Apolló-színházban.** (Az izzó szerelem premierje.) A kinematográfia színpadainak legnagyobb és legtünetesebb csillaga, *Asta Nielsen* tragikai tehetségének egyedüli örököse: *Ida Nielsen* holnap, szerdán mutatkozik be az aradi közönség előtt. A fiatal művész ekkor lép fel az Apolló színházban premierre kerülő „Izzó szerelem” című három felvonásos drámának egyik főszerepében. *Ida Nielsen* Márta porcellánfestőnő kreálja oly tökéletes művészettel és megtéveszthetetlen természetességgel, amilyen alakítást eddig csak nővértől, *Asta Nielsen*től láttunk. A holnap premier iránt különben az egész város közönsége nagy érdeklődéssel tekint már ma megrohanták jegyekért az Apolló-színház pénztárát. A színház igazgatósága nagy előkészületeket tett a holnap nagy napra s különösen figyelemmel és körültekintéssel volt arra, hogy tolokadás ne fordulhasson elő. Így azok, akik jegyet kapnak, okvetlenül helyhez is jutnak minden tolokadás nélkül. A dráma érdekes meséjét, — a jelentős premierre való tekintettel — a színház igazgatósága bő részletességgel tetszetős könyvalakban kinyomatta s azt a színház minden látogatója meg fogja kapni.

— **Atlantika teái legjobbak és legolcsóbbak.** Arad, Andrassy tér 20.

— **Jótekonyság.** Özv. *Domonkos Lajosné* néhai meghaldogult férje emlékének megörökítésére 200 koronát adományozott az aradi polgári jótekonyság egyesületnek. Az emberbaráti cselekedetért köszönetet mond *Sarlot Domokos* egyes. elnök.

— **Szülők figyelmét felhívjuk,** hogy a tantestületek által előírt iskolakönyvek használt állapotban bekötve, a legújabb kiadásokban, féláron Aradon *Weisz Leó* könyvkereskedésében (Minorita-palota) szerzethetők be. 5601

— **Tankönyvek,** valamint az előírt író és rajzszerek legjutányosabban szerzethetők be *Pichler Sándor* könyv- papír és írószer üzletében Arad, Szabadság-tér 1.

— **Zsidó ünnepi imakönyvek** *Pichler Sándor* könyvkereskedésében nagy választékban kaphatók.

— **Ékszer alkalmi vételek.** Szébbnél-szebb ékszer ajándék tárgyak meglepő olcsó árban kaphatók most *Waldmann J.* ékszerművesnél Arad, Szabadság-tér. Kérem kirakatom megtekintését. 5761

— **Ingusz I. és Fia cég** figyelmezteti igen tisztelt vevőit, hogy csak a 25 év óta *Weitzer-utcá-*ban levő üzletében vásároljanak, máshol nincs üzlete cégnek. 5151

— **Használt tankönyveket** legelőnyösebben vásárol *Ingusznál* csak a *Weitzer-utcában.* 5151

— **Petrass Sári,** a Berlinbe költözött nagy művész, lelkes terjesztője a dr. *Biró-féle „Havas Gyopár Crém”-nek,* melyből postacsomagként is rendel. Ugyátszik, hogy a Párisban is kitüntetett arcszépítő mégis csak jobb a külföldi szerekénél. 5098

— **Használt iskolakönyvek** tiszta, kifogástalan állapotban, féláron kaphatók *Kerpel Izsó* könyvkereskedésében. A cég a tankönyvek használhatóságáért szavatol.

— **Az izr. ünnepekre való makzörök,** valamint *Mirjam, Noémi és Hevesi-téle imakönyvek,* továbbá izr. üdvözlő jegyek és levelezőlapon nagy választékban kaphatók *Kerpel Izsó* könyvkereskedésében,

— **Egy Kárpáti-féle fejfájás elleni pasztilla** 5 perc alatt megszüntet mindenféle főfájást. 1 üveg 12 adaggal 1 korona. Kapható kizárólag a készítőnél *Kárpáti János* gyógyszerárában Arad, Boros Béni-tér. 4676

— **Iskola beiratások alkalmával ruha, haj és fogkefék, fésűk, imézeti tükrös kazetták, iskolai táskák, zsebkések, erszények, gyermek táskák, könyvszíjak stb.** legnagyobb választékban és legolcsóbban *Hegedüs Gyula* üzletében Arad, Andrassy-tér 15. 4485

— **Figyelem!** Ha olajfestményét, fényképét izlésesen és olcsón óhajta kereteztetni, kérem bizalommal *Freimann József speciális képkeretezőhöz* Arad, *Weitzer János-utca 9.* fordulni, mivel itt kizárólag képkeretezéssel foglalkoznak, s így legkényesebb igényeknek is megfelel. *Dusan* felszerelt képkeret raktár. Megyei, városi telefon 912. 3831

— **60 kötet könyv havi 1 kor. 40 filléért, 180 hangjegy havi 2 kor. 40 fillért** kaphatók kölcsönzésre *Kerpel Izsó* kölcsönzöintézetében, Aradon.

— **Uj iskolakönyvek** *Kerpelnél.*

— **Női keresk. tankönyvek** *Kerpelnél.*

— **A legmegbízhatóbbak a Messenger-boyok.** Telefon 816.

VIDÉK.

— **Orvosválasztás.** A Borosjenőn rendszeresített községi orvosi állásra e hó 8-án megtartott közgyűlésen volt a választás *Borsos Géza* főszolgabíró elnöklété mellett. A pályázók közül egyhangulag *Felter Ignác dr.* torockói körorvost választották meg, aki állását október hó 1 én foglalja el.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	—	357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	—	151
Kiadóhivatali és hirdetési osztály	—	151
Nyomda	—	151

Legjobb

Fényképező-gépek

Lemezek,

Papírok,

Vegyszerek, stb.

eredeti gyári áron

HÁNZU NESTOR

drogeria és fényképészeti cikkek szaküzletében

Arad, Weitzer János-u. 2.

Telefon 455.

Negatívak és Positívak szakszerű kidolgozását jutányos áron vállaljuk.

TARKASÁGOK.

(Fő a tisztaság.) Egy külvárosi vendéglőben történt. Az egyik vendég észreveszi, amint a pincér zsebkendőjébe törli a tányérokat.

— Mit csinál? A zsebkendőjével törli meg a tálát? — förmedt rá.

Mire a pincér flegmatikusan feleli:

— Oh nem tesz semmit, hiszen nem tiszta a zsebkendőm.

(Az osztrák honvédelminiszter magyarsága.) Hétfőn hajnalban, míg a Mezőhegyesre tartó különvo-
nat Szegeden mozdonyt váltott *Auffenberg* és *Georgi* miniszterek megreggeliztek a szegedi vasuti vendéglőben. A reggelizést befejezve *Auffenberg* megszólalt:

— Zahlen!

A főpincér odasielt.

— *En is fizetni!*

Ezt *Georgi,* az osztrák Landwehrminiszter mondotta, aki isten tudja melyik garnizonban egy kicsit megtanult magyarul.

(Mindig ügyvéd.) Nem anekdota, hanem mese.

Egy híres, neves ügyvéd büntetőjogi kapacitás, meghalt. A lelke egyenesen az égbe szállt, az ur színe elé s az ur ítélkezett felette. Az ügyvéd ugyátszik nem lehetett valami jámbor lélek, mert a meny-
nyei törvényszék a 92. szakasz alkalmazása mellett is háromszáz évi purgatoriumra ítélte. Az ítéletet kihirdették, de az ügyvéd még mindig várt. Nem akart távozni. Végre megkérdezte tőle az ur:

— Mit akarsz még?

Az ügyvéd rezignáltan felelt:

— Semmiségi panaszt jelentek be!

A KIADÓHIVATAL ÜZENETEI.

Naptár. Felkérjük vidéki levelezőinket, hogy a községükben található mindennemű állami intézmény hivatalnokainak névsorát, ugyszintén helyben az ujab-
ban alakult pénzüzetek, iparvállalatok, szövetkeze-
tek, egyesületek, testületek stb. vezetőségét, hogy a tisztikari névsort a naptár részére, sziveskedjenek a kiadóhivatalnak beküldeni.

Naptárhirdetők szives figyelmébe! Az Aradi Közlöny kihadóhivatala az előbbi évekhez hasonlóan az idén is, nagyszabású, díszesen illusztrált naptárt ad ki. Minthogy a naptár már nyomás alatt van, arra kérjük t. hirdetőinket, hogy feladni szándékolt hirdetésüket — annak jó elhelyezése érdekében — idejekorán hozzánk juttatni sziveskedjenek.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Ujaradi heti gabonavásár.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ujarad, szeptember 10.

Amig eddig az időjárás meglehetősen rendellenes volt, ezután — amint a Meteor időjós jelzi — melegebb, szárazabb jellegű lesz, mely körülmény a mezőgazdasági állapotra kedvező.

A gabonaüzlet irányzata változatlan.

Elkelt a mai piacon:

5000 mm. buza	21:00—21:60
Rozs	18:20—18:40
Árpa	19:00
Zab	19:00
Tengeri	20:00

Az árak száz kilogrammenként koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távíráti tudósítás.

Budapest, szeptember 10.

Készárú.

Amerika $\frac{1}{2}$ -el olcsóbb. Kinálat, vételkedv korlátozott. 30 ezer mm. változatlan.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1912. októberi	11.21—11.22	11.20—11.21
Buza 1913. áprilisi	11.73—11.74	11.72—11.73
Rozs 1912. októberi	9.65—9.65	9.66—9.67
Tengeri 1912. szept.	9.37—9.38	9.38—9.39
Tengeri 1913. májusi	7.62—7.63	7.61—7.62
Zab 1912. októberi	10.36—10.37	10.35—10.36

Az árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Szeptember 10. —

Magyar aranyjárdék $4\frac{0}{10}$	—	—	—	107.70
Magyar koronajárdék $4\frac{0}{10}$	—	—	—	86.95
Magyar koronajárdék $8\frac{1}{2}\frac{0}{10}$	—	—	—	76.25
Magy. földteherm. kötvény $4\frac{0}{10}$	—	—	—	87.—
Horváth-szlavon földteherm. kötvény	—	—	—	87.—
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	—	—	—	213.—
Tizaszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	152.—
Osztrák járadék papírban	—	—	—	87.—
Osztrák járadék ezüstben	—	—	—	90.—
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	112.20
Osztrák koronajárdék $4\frac{0}{10}$	—	—	—	87.—
1880. évi osztrák államsorsjegy	—	—	—	158.—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	—	21.35
Magyar hitelbank-részvény	—	—	—	240.50
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	641.75
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	—	—	—	708.—
20 frankos arany (Napoleonador)	—	—	—	19.08
Német birodalmi márka	—	—	—	117.87 $\frac{1}{2}$
Londoni vista	—	—	—	241.50
Páris vista	—	—	—	23.57
10 márkás arany	—	—	—	23.57

A Temesvári Lloyd-Társulat

terménycarnokának hivatalos árjegyzése.

Távíráti tudósítás.

(Árak 50 kilogrammonként korona értékben.)

1912. szeptember 10.

Buza (szokvány-minőség):

75 kilogrammos	—	—	—	10.10—10.15
77	—	—	—	10.15—10.20
78	—	—	—	10.20—10.25
79	—	—	—	10.25—10.30

Buza (Temesvári keresk. áru):

75 kilogrammos	—	—	—	10.00—10.05
Rozs	—	—	—	8.95—9.00
Árpa	—	—	—	9.00—9.10
Zab	—	—	—	9.30—9.35
Tengeri	—	—	—	9.70—9.75

Kőbányai sertés piac.

— Szeptember 10. —

Szeptember 9. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 165—167 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő súlyban) 168—170 fillér. Közép (páronként 240—280 kgr.) 176—178 fillérig.

Sertéslétszám: 1912. évi szeptember hó 7. napján volt készlet 34852 drb. — 1912. szeptember hó 8-án felhajtott 581 drb. — 1912. szeptember 8-án elszállított 235 drb. — 1912. szeptember 9. napjára maradt készletben 35198 drb.

A hizott sertésüzlet irányzata: kellemes.

Üzleti szünet a budapesti tőzsdén. Folyó hó 12-én és 13-án az izraelita újév két ünnepnapján a budapesti tőzsde szünetel.

Felelős szerkesztő:

Bolgar Lajos.

APOLLO SZÍNHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi színpadja

Ma szerdán, 1912. szeptember 11-én:

1. A legügyesebb megoldás. Humoros. 2. Izzó szerelem. Féktelen bosszu. Társadalmi dráma 3 részben. A legszenzációsabb Nielsen kép. 3. Hamis gyanu. Kacagtató.

Az előadások kezdete délután 6 órától folytatódóan 11-ig tartanak. — Helyárak: Páholy, ülésenként 1 kor., zártsték 1 kor., I-ső hely 80 fillér, II-ik hely 60 fillér, III-ik hely 40 fillér, IV-ik hely 20 fill., Müsort ingyen kapni a jegyszédőknél. — Saját zenekar. — Ruhatár. — Buffet.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma szerdán, 1912. szeptember 11-én

1. Nincs többé kopasz fej. Humoros. 2. Lanter Kuh. Természetes. 3. A papucshős. Humoros. 4. A tövénytelen gyermek. Megható társadalmi dráma az élet mélységéből.

Előadások délután 6 órától kezdve esti $\frac{1}{2}$ 12 óráig. A hölgyek kéretnek a nézőtérre kalap nélkül megjelenni. — Minden előadás katonazenekar játszik. — Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillér.

NYILTTÉR.*

Iskolakönyveket

a legújabb kiadásokat, úgy helyben mind vidékre gyorsan szállítja, hitelképeseknek részletfizetésre is a 25 év óta fennálló 5751 Ingusz I. és Fia könyvkereskedés Weitzer János-utca, a polgári fiú-iskola mellett. Telefon 517. Telefon 517.

Névjegyek

csinos kivitelben készülnek az ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG könyvnyomdájában.

Női és leányka felöltők

eredeti berlini modellei

a legnagyobb választékban már megérkeztek :: ::

GYÖRGY MENYHÉRT ÉS TÁRSA

divatáruházába

Arad, Andrassy-tér 8.

A Minorita templom bejáratával szemben.

Szolid szabott árak!

Telefon 855.

Budapesti Csipkeáruház Andrassy-tér 20. sz.

UTALVÁNY.

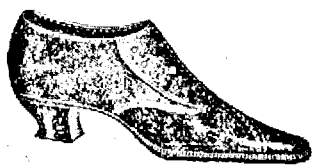
Ezen szelvény bemutatója ujonnan érkezett őszi és téli ujdonságaink bevásárlásánál szolid szabott árainkból 5 százalék engedményben részesül.

Fischer Eliz-palota.

Csipkék, szalagok, bársonyok, ruhadiszek. Selymek harisnyák. Keztyük és összes szabókellékek.

2811

Nyílttér.

Órlási választék alkalmi és kivágott

női cipőkben

Kutányi J., Arad, Vörösmarty-u. 1. Telefon 335.

Szülőknek

óriási

Pénz megtakarítást jelent, ha 5441 Korányinál

a Szabadság-téren vásárol

Lapkihordó pár felvétetik

az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Apolló Színház.

Szeptember hó 11., 12. és 13-án

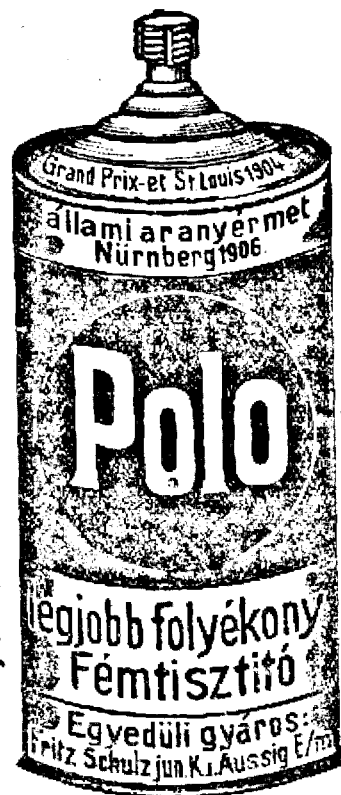
Legújabb Nielsen kép

Izzó szerelem
Féktelen boszu

Társadalmi dráma 3 részben.

3711

Mindenütt Kapható

Kérjen ingyenpróbát

6885

Tartozik ■ Követel
praktikus

kézi zsebfüzet

kapható az

Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Ára 20 fillér.

1912. V. 276/41. szhoz.

Árverési hirdetmény.

Az aradi kir. járásbírósnak a fenti sz. végzése következtében Schöffler Izidor aradi cég ellen 600 kor. tőkekövetelés, ennek 1912. évi június hó 10. napjától járó 6% kamatait 1/3% váltódíj és eddig 157 kor. 76 fillérben megállapított költségek erejéig lefoglalt és 6980 koronára becsült butorok és épületekre szükséges fák Aradon, Batthyányi-utca 23. számú házban 1912. szept. hó 11-ik napján délutáni 3 órája és Radnai-ut 19/a. számú házban 1912. év szeptember hó 11-ik napjának délután 5 órakor nyilvános árverésen leg többet ígérő vevőnek el fognak adatni.

Arad, 1912. évi augusztus hó 22-én. Najmányi Béla, bírósági végrehajtó. 5803

Pathefonok

és Pathe-lemezek, a legújabb felvételek, kedvező fizetési feltételek mellett kapható

Koch Dánielnél

Arad, Deák Ferenc-utca 42. sz. a Fehér Kereszt-tel szemben. 5741

Használt ólom
megvételre kerestetik

594-1912. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közzhírré teszi, hogy a budapesti kir. törvényszéknek 1912. évi 94964 számú végzése következtében dr. Dénes Rózsa budapesti ügyvéd által képviselt Süss és Friedmann javára 590 kor. 58 fill. s jár. erejéig 1912. évi aug. hó 1-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le és felülfoglalt és 890 koronára becsült koci, szikvizgép, üvegek nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a körösbökenyi királyi járásbírósnak 1912. évi V. 346/1. sz. végzése folytán 590 kor. 58 fillér tőkekövetelés, ennek 1912. évi június hó 5. napjától járó 6% kamatait, 1/3% váltódíj és eddig

összesen 74 kor. 15 fillérben bírólag már megállapított költségek erejéig, Körösnökényben, adósok, lakásán leendő megtartására 1912. évi szeptember hó 14. napjának délutáni 2 órája határidőül kitűztük és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Körösbökeny, 1912. évi augusztus hó 29. napján.

Walder Izsó

kir. bír. végrehajtó.

5804

Új női divatsalon.

Uri hölgyközönséget tisztelettel értesitem, hogy **Aradon Deák Ferenc-utca 8. szám alatt egy**

angol és francia női divattermet

nyitottam. E téren hosszú külföldi **szakismeretem** biztosítékot nyujt, hogy a nagyrebecsült megrendelőim legkényesebb igényeit is mindenkor legjobban kielégitem.

Kostümöket saját Párisból hozott eredeti modelljeim után készítek. Divatlap utáni minták megrendelhetők.

Szíves pártfogást kérek: 5418

Lamensdorf Zs.

On parle Français Si parla Italiano.

Ezen rovatban minden szó egy-
eszi beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fill.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József 16h-ut 22.
Kiadóhivatali telefon: 151. sz.
Szerkesztőségi .. 357. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szelvényen a szöveg elfér — avagy levélbélyegeken. Tudakozódásnál a hirdetés száma mindenkor külsendő. Levélben megkeresésnél, (a jelzés leveleket kivéve) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, az esetben, vánszabályeg esatolando. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint: számították. Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kívánt szavak a kéziratban aláhúzással jelzendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetést a kiadóhivatal kívánatra díjlanul megszerkeszti. HIRDETÉSEK ESTE FÉL 6 ÓRÁIG VÉTEK FEL.

LEVELEZÉS.

Női kezek

Ápolására legjobb a Vojtek és Weisz kőfinomítója. III-711

Nemesak a gyakorlat

teszi az embert, hanem a hadgyakorlat — ez utóbbi beteggé... „Vezér.”

Ha hull a haja,

használgon magyar haj-perolint Vojtek és Weisztól. III-711

INGATLAN.

Eladó

Botond-utca 10. számú ház üzletnek alkalmas üres saroktelekkel. 5717

ALKALMAZÁST KERES.

Megbízható

nyugdíjas özvegy ajánlkozik egyszerűen főző bejárónőnek, esetleg éltesebb gyermektelen ur házhoz minden dologra. Cim a kiadóhivatalban. 5807

ALKALMAZÁST NYER.

Deutsches Frauen

mit schönem Ausprache wird zu grosseren Kinder gesucht. Adresse in der Administration.

Vas- és fűszerkereskedésben egy szakképzett vaskereskedő segéd ki önállóan tud dolgozni, román nyelvet bírja. Azonnal alkalmazást nyer Ritter Jakabnál, Tenken. 5793

Francis hisasszonyt

keres, ur család nagyobb gyermekek mellé. Cim a kiadóhivatalban.

Lapkihordópár

felvétetik az Aradi Közlöny kiadóhivatalában.

Egy jó

házból való fiu tanoncnak felvétetik, aki a magyar és román nyelvet folyékonyan beszéli. Ajánlatok Vörös Andor kereskedőhöz Selénd, küldendők. 5788

Egy-két

rövid és divatárú fiatal segéd üzletembe alkalmazást nyer, a német és román nyelvet okvetlen bírniok kell. Ugyanott két jó erkölcsű fiu tanulónak felvétetik. Ifj. Werner Adolf, Ujszentanna. 5789

ÜZLETEK.

Eladó

egy vendéglő, kosztházzal, betegség miatt 300 koronáért. Cim a kiadóban. 5811

ELLÁTÁS.

Két-három

iskolás fiut teljes ellátásra elfogad özv. Márton Istvánné, Szabadságtér 17. szám. 5812

Jó családból való

iskolás gyermekeket a közelgő tanévre teljes ellátás és családi felügyelet mellett, esetleg zongorahasználattal és oktatással elvállalok. Horovitz Samuné, Eötvös-utca 17. 5808

Kitűnő

házi koszt 3-4 intelligens ur számára, özv. Márton Istvánnénál, Szabadságtér 17. 5813

LAKÁST KERESNEK.

Gyermektelen

hivatalnok család 2 szobás utcai lakást mellékhelyiségekkel keres a belvárosban, november hó 1. ére. Szíves ajánlatokat ár megjelöléssel „Pontos tisztalokó” jelígre kiadóhivatalba kér.

KIADÓ LAKÁS.

November 1-től

a Perényi-utcában új házban 4 esetleg 5 szobás lakás kiadó. Bővebbet Gróf Königssegg Fideinél, Perényi-u. 6. 5655

Egy modern 5 szobás

magánház, közel a Szabadságtérhez, kiadó. Bővebb értesítést Abbázia kávéházban. 5198

Lakás

5 szoba, fürdőszoba és mellékhelyiségekből álló kényelmes lakás. Heim Domokos-utca és Attila-tér sarok nov. 1-re kiadó. Bővebbet: Kemény Manónál. 5787

Nagy sándor-utca 7. sz.

új házban 2-3 szobás utcai lakások novemberre kiadók. 5784

A poloska

teljes kirtása csupán Vojtek és Weisz biztos szereivel érhető el. III-711

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Makzókrok

a zsidó ünnepekre Mirjam, Noemi, Hevesi stb. izraelita imakönyvek, magyarban és németben rendkívül kedvezményes áron Krausz Paulin könyvkereskedésében, színházépület. Telefon szám. 511. 4541

Tankönyvek,

a tantestületek által előírt író- és rajzszerek legelőnyösebben szerezhetők be „Minerva” könyvkereskedésben Arad, Dobó-utca 1. (a Ferenc-téri polgári fiúiskola mellett.) 5811

Zsidó ünnepi

imakönyvek, valamint az összes szertartási cikkek Pichler Sándor könyv- és papirkereskedésében kaphatók. Szabadságtér 1. Telefon 308. 5811

Egy kerekas kut

hosszu vas áncsal eladó. Bocskaitér 6. szám alatt. 5806

Eladók:

írógép, villany szelelő-motor, mészaros- és homokhordó-kocsi, zsirtartányok, vasüst, vas kemencék, sparherd, mérlegek, csiszoló és kártoló gépek, 1a- és vasbutorok, sodronybetét és matracok, pénzszekrények, gyermekkocsik, gyermekágyak Garai vasbutor-üzletben, Karolina-utca sarkán Ugyanott tanoncok felvételnek fizetéssel 5809

Rózsafa eladás

1000 drb. 2 éves, válogatott fajú, magas törzsű, nemes rózsafő kis és nagy mennyiségben, a legjutányosabb árban eladó. Bővebbet „Uradalmi kertészet, Ötvenes, posta Sofronya.” Telefon: Arad 43. 5799

Iskolakönyvek,

papír és írószerek legelőnyösebben szerezhetők be Pichler Sándor könyv- és papirkereskedésében Arad, Szabadságtér 1. sz. 5811

Allig használt,

féregmentes matt komplett hálószoba, jutányos áron eladó. Cim kiadóhivatalban, 5794

Rum compositio

jó házi rum előállítására Vojtek és Weisznál. III-711

Benzin locomobil

12 HP. teljesen jó karban, jótállás mellett jutányos árban és kedvező feltételek mellett, azonnal eladó. Bővebb felvilágosítást nyújt Vostinar Istvánné cég Világos. 4351

Glafoy Centenar

a legideálisabb éjeli mécs, füst és szagtalan, egyben melegen tartható a gyermek részére a tej vagy tea. Kapható Aradon, Éles Armin, Fejér Gyula, Török Andor és Társa, Róna Jenő, Hoffmann Ottó, Dürr Gusztáv cégeknek. Battonya: Geller Samu, Pécska: Lusztig Ernő 5014

KÜLÖNFÉLE.

Szép, tágas, portálos

üzlethelyiség és egy 8 szobás, előszoba, fürdőszobás ur lakás november hó 1. ére kiadó. Bővebbet Deák Ferenc-utca 39. 5571

Fűtési idény hőzeledtével

a Herkules fűrészfűtő vállalat irodája, Kossuth-utca 9. sz. ajánl a nagyközönségnek I. rendű aprított tűzfát 100 kilónként 2 kor. 70 fillérért hazaszállítva, ugyszintén egész, esetleg fél waggon rakomány cser-, bük- és gyertyánfát kártyelen kívüli legolcsóbb árban befutvarozva fűrészelve és hasítva. Motoros fűrészgépeink is házhoz rendelhetők. Felvilágosítást készséggel nyujtunk telefonon is 658. sz. 5451

Ha nem jól eszik

a hízója, adjon neki Vojtek és Weisz hírneves állat tápporából. III-711

Taxameteres

Bér-autok

Telefonszám
816

2881
Szolgálat: reggel fél 6 órától éjjel 12 óráig.
Garage: Deák Ferenc-utca 9. sz.

Zálogház-

ból arany, ezüst és ékszerek
Farkas Streicher J. cégnél
Arad, Tököly-ter 1. sz. 2823

Jó egészségének

lentartására használjon mindenki

Kárpáti-féle

epenhajtót,

mely a legkiválóbb járdalozónélküli gyors tisztító háztisztító. Iso édes, hatása gyors és biztos. 1 üveg utasítással 40 fillér.

12 üveg franco K 4-80. Kapható kizárólag a készítőnél

KÁRPÁTI JÁNOS

gyógyszerártervező 4675

ARAD, BOROS BÉNYÉK.

Gyermek patent harisnya

legnagyobb választékban, legolcsóbb árak mellett

2801

Bársony Andornál Arad, Szabadságtér 17.

Aradi nyoma részvénytársaság könyvnyomdája, könyvkötészet és betűtömörítője.